

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 193-194 / iunie 2011

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Pe pământul patriei lor, România, trăiesc, în prezent, 61.353 de ucraineni, reprezentând 0.3% din totalul populației. Au fost, înaintea celui de-al Doilea Război Mondial, neoficial, aproape un milion. Au prins zorii comunismului românesc, conform recensământului din 1977, aproximativ 55.000. După Revoluția din Decembrie, în 1992, ucrainenii numărau 67.000 de persoane pentru ca apoi, în 2002, numărul lor să scadă din nou.

Dinamica demografică a ucrainenilor din România, variabilă de la o etapă la alta, trimite la un nex de „cauze” pe care nu dorim să le discutăm acum. Vrem doar să remarcăm faptul că de-a lungul timpului ei au încercat o integrare onestă și sânguinoasă în realitățile țării, fiind nevoiți, uneori, să facă concesii politice.

Schimbarea de regim produsă de căderea comunismului a determinat ieșirea multor oameni din anonim care până atunci, din diverse motive, au preferat să-și ascundă identitatea etnică. Oare acest

rea pe termen lung a vieții ucrainene în România. Să colaborăm și să ne aflăm mereu aproape de toți ucrainenii din țara noastră.

În perioada 22-31 octombrie 2011, se va desfășura, la nivelul întregii țări, recensământul populației și al locuințelor din România. Legislația română în materie prevede faptul că la recensământ se înregistrează cetățenii români cu domiciliul în țară, indiferent dacă la momentul de referință al recensământului se află pe teritoriul țării sau în străinătate, precum și persoanele de altă cetățenie ori fără cetățenie care au domiciliul sau reședința în România.

Recensământul are ca scop numărarea oficială a populației și obținerea de informații detaliate referitoare la evoluția demografică a românilor. El reprezintă un instrument indispensabil de asigurare a datelor pentru fundamentarea deciziilor în domeniul economic și social, pentru proiectarea populației pe un orizont mai apropiat sau mai înde-

noastră care, în realitate, este mult mai mare. În sprijinul afirmației făcute, dorim să arătăm că mulți respondenți ai noștri nu fac deosebire între cetățenie și naționalitate, deși în dreptul românesc distincția între aceste două noțiuni este clară: cetățenia exprimă apartenența la o țară, fiind automat română, în timp ce naționalitatea se referă la un grup etnic, fără legătură neapărată cu cetățenia. Așadar, fără a uita țara în care s-au născut, România, ucrainenii sunt o naționalitate aparte, caracterizându-se prin limbă, obiceiuri, cultură, mentalitate specifice.

În altă ordine de idei, se observă că, așa cum îi prezintă informațiile ultimelor recensăminte, ucrainenii sunt de fapt fragmentați sub numele de *ucraineni*, *ruteni* și *ruși*, ceea ce face ca numărul lor să fie mai mic.

Trebuie precizat însă că *rutenii* nu sunt o naționalitate aparte, cum se afirmă, ci aparțin aceluiași neam ucrainean. Limba vorbită de ei, de exemplu,

Recensământul populației 2011

lucru înseamnă că ucrainenii din România au vreun viitor? Este greu să răspunzi fără ezitare la această întrebare. Mulți copii și nepoți care ar trebui să asigure dănuirea noastră au parte doar de învățământ în limba română. Nu este mai puțin adevărat că și tinerii etnici ucraineni, doritori de orizonturi noi, nu mai sunt interesați în foarte mare măsură să-și studieze limba maternă. În plus, în multe cazuri, nu mai subzistă, în zilele noastre, un dialog autentic între generații, experiențe de viață. Și atunci ne întrebăm câți ucraineni cu o etnicitate asumată real vor mai fi, aici, peste 20, 30 sau 50 de ani?

Dar de când România a devenit o țară democratică, a crescut interesul pentru tot ce este legat de cultura ucraineană. Cu sprijinul finaciar al Guvernului României, UUR editează cu regularitate patru reviste în limba ucraineană și una în limba română. În fiecare an, apar, în medie, zece cărți consacrate beletristicii, criticii literare, folclorului, lingvisticii, istoriei, muzicii, relațiilor româno-ucrainene. Au loc simpozioane, conferințe, mese rotunde, festivaluri, unele dintre ele devenite tradiționale. Poți să ai senzația că pe măsură ce ucrainenii sunt în descreștere demografică în România, interesul pentru ei este tot mai mare, fenomen strâns legat de redescoperirea de către români a istoriei multisekulare, comune cu a ucrainenilor, istorie despre care nu s-a vorbit în timpul regimului comunist. Am spune că trebuie să muncim și să depunem eforturi pentru ca, în pas cu vremurile, cu globalizarea și democratizarea lumii, să ne manifestăm identitatea etnică în toată complexitatea sa, să dezvoltăm viața comunitară, dialogul între generații, să acționăm pentru menține-

părtat de timp și pentru construirea bazelor de sondaj necesare efectuării anchetelor specifice în rândul gospodăriilor.

Recensământul populației și al locuințelor prezintă avantaje pe care nu le poate oferi nici un alt tip de cercetare, și anume: oferă informații cu caracter demografic, economic, social etc. la dimensiune națională, dar și informații pertinente și analitice la diferite niveluri teritoriale: regiuni, județe, localități; asigură perspectiva în dinamică asupra fenomenelor demografice și social-economice; oferă date care nu sunt afectate de eventualele erori de selecție posibile în cazul cercetărilor prin sondaj, erorile de înregistrare fiind minime în majoritatea cazurilor, atât în ceea ce privește integritatea, cât și calitatea informațiilor colectate; înregistrează cele mai mici rate de nonrăspunsuri, comparativ cu cercetările statistice selective curente ș.a.

În plus, față de recensămintele anterioare, recensământul populației și al locuințelor din 2011, primul ce are loc după acordarea României în Uniunea Europeană, oferă în planul Uniunii datele și informațiile necesare cunoașterii potențialului uman al întregii comunități europene, cu informații relevante privind mișcarea migratorie a acesteia între diferitele țări membre și în afara Uniunii, cu un accent special asupra populației active.

Credem că nu greșim afirmând că rezultatele viitorului recensământ, cele referitoare la structura pe naționalități a populației, constituie punctul de interes central pentru ucrainenii din România. Aceasta deoarece ultimele recensăminte nu au reflectat numărul exact al ucrainenilor din țara

nu conține nicio trăsătură caracteristică străină ucrainenei. Prin urmare, termenul *rutean* (nume dat ucrainenilor din fosta Austro-Ungarie după vechea denumire latinească *Rutheni* pentru *rusini*, adică *ucraineni*) nu are nici un suport în vreo realitate având numai o semnificație istorică. El se cere, deci, abandonat în favoarea sinonimului *ucrainean*.

Tot așa, prin termenul *rus*, la noi, trebuie să se înțeleagă uneori (ca la cronicari, în textele populare sau în unele graiuri românești) *ucrainean*. Așa se explică de ce în unele localități cu populație neoașă ucraineană apar și reprezentanți de naționalitate rusă (*rusy*, *ruski*). Termenul *rus* pentru *ucrainean* se justifică istoric. Îl mai păstrează o mare parte din vorbitorii de limbă ucraineană încă din perioada de comunitate a slavilor estici (secolele VIII-XII), când poporul slav de răsărit se numea *rus*, iar limba vorbită de el era *rusa*.

UUR consideră deosebit de importantă pregătirea cât mai temeinică a procesului de recensământ care va avea loc în octombrie a.c. Scopul nostru este ca populația de etnie ucraineană să-și asume într-un număr cât mai mare identitatea națională, iar acest lucru să se reflecte în datele ulterioare ale recensământului.

În ultimii 20 de ani, am obținut rezultate importante în domeniul asigurării drepturilor minorităților naționale, dar exercitarea acestor drepturi depinde în mare măsură de procentul etnic al ucrainenilor din diferite localități ale României.

Ion ROBCIUC

La Tulcea a fost dezvelit bustul lui Taras Șevcenko

Stimați reprezentanți ai organelor locale și județene,
Dragi oaspeți din Ucraina,
Doamnelor și domnilor,

O tradiție mai veche ne-a adunat astăzi aici pentru a-l omagia pe marele scriitor și pictor, pe geniul poporului ucrainean, Taras Șevcenko. Sunt puțini scriitori în lume care au dobândit recunoașterea mondială care să fi fost simbolul poporului lor, așa cum este Taras Șevcenko, care nu numai că și-a găsit veșnicia printre cei mai recunoscuți clasici ai literaturii mondiale, dar, chiar și după un secol și jumătate, a rămas simbolul Ucrainei și al întregii națiuni ucrainene.

Taras Șevcenko a visat ca poezia lui să devină o cucerire a poporului ucrainean. „El a fost fiu de țaran care a devenit stăpân în împărăția spiritului“ - a spus Ivan Franko despre nemurirea marelui poet ucrainean. El a fost iobag și a devenit un titan în împărăția culturii umane. A fost autodidact și a indicat noi lumi, căi deschise profesorilor și învățaților. Soarta nu l-a scutit de persecuție, oferindu-i abia după moarte o glorie nemuritoare“.

Ideile și operele lui Taras Șevcenko au fost o forță hotărâtoare în trezirea conștiinței naționale

a poporului ucrainean, idei care nici în prezent nu și-au pierdut din actualitate. Să ne amintim de cuvintele lui „Uniți-vă frații mei, vă rog și vă implor“ care sunt de interes și acum pentru că „numai uniți prin aceleași gânduri“, cum a spus Șevcenko, ne putem păstra și perpetua moștenirea culturală. Sărbătorirea „Zilelor Taras Șevcenko“ în întreaga lume ne demonstrează că acest eveniment este un fenomen cultural nu numai pentru ucraineni, dar și pentru toți aceia care prețuiesc cultura. În capitala României, la București, în parcul Herăstrău, încă din anul 1952, a fost înălțat bustul lui Taras Șevcenko, reconstruit în anul 1998 cu contribuția Uniunii Ucrainenilor din România, a Ambasadei Ucrainei în România și a Primăriei Capitalei. Un monument construit în memoria marelui poet ucrainean a fost inaugurat acum câțiva ani și în satul Negostina din Bucovina.

Sărbătorirea poetului Taras Șevcenko în România reprezintă simbolul prieteniei de suflet, simbolul relațiilor bilaterale dintre poporul român și poporul ucrainean. Manifestări culturale, concerte, seri literare, mese rotunde, recitări de poezie au loc în fiecare școală unde copiii învață limba ucraineană și în toate localitățile unde viețuiesc ucraineni.

Aici, participăm la dezvelirea bustului poetului Taras Șevcenko. Monumentul a fost realizat de artistul sătmărean Radu Ciobanu datorită efortului depus de către dl Dumitru Cernencu, președintele filialei Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România și a președintelui filialei Satu Mare, dl Mihai Macioca, finanțat de Uniunea Ucrainenilor din România și de Primăria Municipiului Tulcea, primar Constantin Hogeia.

În numele Uniunii Ucrainenilor din România, în numele Grupului parlamentar al minorităților naționale și al meu personal țin să mulțumesc tuturor acelor care s-au implicat în realizarea acestui edificiu la Tulcea, simbol al prieteniei dintre naționalitățile conlocuitoare și doresc să vă readuc în memorie cuvintele președintelui Statelor Unite ale Americii, Dwight Eisenhower la dezvelirea monumentului lui Taras Șevcenko la Washington (1953-1961): „Pentru vremuri viitoare, noi astăzi prezentăm lumii statuia lui Taras Șevcenko, Cobzarul Ucrainei, luptător pentru libertate, pentru a înveșnici încrederea omului în izbândă“. Să nu uităm cuvintele lui Taras Șevcenko: „Uniți vom învinge“!

Ștefan BUCIUTA

Începutul lunii iunie s-a transformat pentru noi, ucrainenii tulceni, într-o manifestare plină de satisfacție și bucurie,

sentimente generate de împlinirea unui vis al nostru care dăinuie de mai bine de trei ani.

Când spun aceasta mă gândesc la faptul că, în urmă cu trei ani, într-o discuție purtată cu organele administrației locale, a apărut ideea amplasării de către minoritatea noastră a bustului unei personalități marcante în rotonda personalităților etniilor, situată în apropierea Muzeului de Artă din Tulcea. Acest fapt ne-a dus cu gândul că pentru noi, urmașii cazacilor zaporozjeni, bustul lui Taras Șevcenko, cel care a ilustrat atât de bine viața și activitatea cazacilor zaporozjeni, faptele lor de vitejie, dar și trăirile specifice etniei noastre ar fi mai potrivit.

Analizând situația m-am adresat atât Ambasadei Ucrainei la București, personal doamnei Kornelia Luskalova, cât și domnului Ștefan Buciuta pentru a rezolva cât mai bine această doleanță a noastră în ideea ca prezența spirituală a etnicilor ucraineni în orașul Tulcea să devină o constantă.

Astfel, încet-încet am căutat să atrag în acest proiect persoane de etnie ucraineană și nu numai în ideea realizării unei eventuale colecte având menirea de a contribui la realizarea bustului lui T. Șevcenko concomitent cu inițierea de contacte cu specialiști în domeniu (arhitecți, sculptori, constructori etc.) în vederea proiectării, realizării și amplasării unei lucrări care să-și merite locul în peisajul urban al orașului Tulcea.

Trebuie să menționez că eforturile depuse în vederea realizării acestui deziderat au fost multiple și consistente, bazate pe instituirea unui colectiv care a reușit, în cele din urmă, să ducă la bun sfârșit ceea ce ne-am propus, realizarea bustului marelui poet ucrainean T. Șevcenko.

Pe această cale se cuvine să aduc calde mulțumiri tuturor acelor care ne-au ajutat, în special conducerii UUR în frunte cu domnul deputat Ștefan Buciuta, comitetului UUR al filialei Tulcea și domnului Mihai Macioca, președintele UUR - filiale Satu Mare, care a fost alături de mine tot timpul, organelor administrației locale din orașul Tulcea în frunte cu primarul orașului, Constantin Hogeia, și colectivului de constructori de la firma SC. FILCONSTRUCT SRL - Tulcea și cu o

Taras Șevcenko, în sfârșit, la Tulcea

Consiliului Județean Tulcea și dl Constantin Hogeia, primarul orașului Tulcea, aceștia subliniind în alocuțiunile rostite

mențiune specială pentru artistul Radu Ciobanu, autorul lucrării.

Ziua de 4 iunie 2011 va rămâne în istoria comunității noastre prin faptul că în această zi, în rotonda personalităților din Tulcea, începând cu orele 11:00, pe un fond muzical ucrainean atât membrii filialei noastre, cât și alte persoane au început să se adune cu mic cu mare în vederea

participării la această importantă manifestare a etniei noastre.

Către ora 11:30, după intonarea imnului de stat al României și Ucrainei am deschis manifestarea informând participanții despre acțiunea pe care urmează să o desfășurăm, importanța ei în viața etniei noastre după care am invitat să rostească un cuvânt de salut pe dl deputat Ștefan Buciuta, președintele UUR, dl Iuri Verbyțkyi, ministru consilier la Ambasada Ucrainei din București, dl Corvin Bangu, subprefect al orașului Tulcea, dl Nicolae Chichi, vicepreședinte al

importanța operei lui T. Șevcenko, a manifestării în sine, precum și satisfacția că amplasarea bustului poetului ucrainean în orașul Tulcea contribuie din plin la realizarea unui climat paneuropean modern și care va evolua din ce în ce mai bine.

Am invita-o la microfon și pe doamna Silvia Zabarcenco, scriitoare, o fiică a Deltei Dunării, care a reușit, în câteva minute, să prezinte publicului chintesența vieții și operei lui T. Șevcenko, realizând cu ușurință un „pod spiritual între Ucraina și România“ în care „vinovații principali“ erau în mod evident Mihai Eminescu și Taras Șevcenko.

După acest moment special a urmat dezvelirea propriu-zisă a bustului poetului național ucrainean, acțiune la care am participat împreună cu domnul Ștefan Buciuta, Iuri Verbyțkyi și Constantin Hogeia în aplauzele asistenței tot mai numeroase.

Acțiunea a continuat cu o scurtă slujbă religioasă, urmată de sfințirea bustului după care s-au depus coroane de flori și flori la baza bustului.

Manifestarea a continuat cu un scurt program artistic susținut de ansamblul „Zadunaiska Sici“ din Tulcea și de grupul de banduriste „Malvy“ din Odesa, versurile și cântecele interpretate de aceștia relevând pe deplin importanța momentului artistic.

Programul artistic a continuat și în după-amiaza zilei, când în Piata Civică a orașului ne-am propus să prezentăm publicului spectator, iubitor al cântecului și dansului ucrainean în cadrul unui spectacol pro activ câteva repere artistice reprezentative, unde cântecul, dansul și poezia ucraineană au arătat estetica și sensibilitatea poporului ucrainean.

În încheiere, simt nevoia să mulțumesc sincer tuturor celor care au fost alături de noi la acest eveniment important și nutresc speranța că pe viitor proiectele care se vor derula în urbea noastră vor contribui la crearea unui climat social și socio-cultural modern, european.

Dumitru CERNENCU

A fost demult, pe vremea când turcii și tătarii sfâșiau Ucraina, iar hatmanii ucraineni cu oastea căzăcească luptau pentru apărarea ei.

Era, pe atunci, în Volynea un sat nu prea mare înconjurat de păduri. Locuitorii satului erau oameni simpli, agricultori. Dacă nu ar fi fost tătarii, traiul lor ar fi fost mai bun. Tătarii făceau adesea incursiuni în acele locuri. Ei prădau, incendiau și pustiau satele. Pe cei bătrâni și pe copii îi omorau, iar pe cei tineri îi lua în robie și îi vindeau turcilor care apoi îi foloseau la muncile cele mai grele. Câteodată tătarii mâneau din Ucraina mii de oameni nenorociți.

Și acestei slobozii* i-a fost dat să cunoască o astfel de nenorocire, dar, mulțumită lui Dumnezeu care o apăra, acest lucru s-a întâmplat doar o singură dată. Atunci locuitorii s-au ascuns în păduri și nu au putut fi găsiți.

La marginea sloboziei se afla o căsuță. Lângă ea se întindea în toată splendoarea o livadă deasă. În livadă zumzăiau albine, căci acolo era o stupărie.

În căsuță locuia un bătrân, Danylo. Pe vremuri, era cazac, fusese și în robia turcească de unde a fost eliberat. Acum trăia liniștit, ocupându-se de stupărit. Soția îi murise demult. Bătrânul adoptase doi copii orfani; o fetiță pe nume Olesea și un băiețel, zburdalnicul Mychailyk. Olesea, având doisprezece ani, era deja o fetiță mărișoară.

Bătrânul era fericit cu cei doi copii, iar copiii erau, la rândul lor, fericiți alături de el. Le plăcea să-l asculte pe moș când acesta le vorbea despre robia turcească și tătară. Se întâmpla ca moșul să fie la stupărie, să trebăluiească pe lângă stupi. Atunci Mychailyk își găsea și el de lucru prin preajmă, iar fetița Olesea, de asemenea, șezând, cosea câte ceva. Soarele strălucea, păsărelele cântau, albinele zumzăiau, iar Mychailyk zicea:

- Povestiți-ne, bunicule, despre robia turcească.

Iar moșul le răspundea:

- Păi eu v-am mai povestit, doar ați mai auzit. Dar Mychailyk și Olesea insistau.

- Încă, încă o dată, bunicule! E atât de plăcut să ascultăm!

Și atunci, moșul începea iar să povestească, iar copiii îl ascultau nedezipindu-și ochii de el. Olesea își sprijinea capul în mâini, iar Mychailyk, renunțând la zburdalnicii, ședea cuminte, ascultându-l.

Iar moșul continua să povestească cum era la muncă silnică.

- Trei ani am fost la muncă silnică, ținut pe loc. Căci această silnicie era pe o corabie la care noi vâsleam, făcând-o să înainteze. Supraveghetorii ne biciuiau peste spinările goale, lovindu-ne și cu o tavalgă** roșie, țepoasă.

- Curgea și sânge? - izbucnea Mychailyk.

- Curgea, zicea moșul.

- Eu i-aș fi omorât pe toți acei tătari și turci blestemați! striga băiețelul, strângând pumnii.

Olesea nu zicea nimic, dar fața ei se făcea palidă. Iar moșul continua: nu mai eram în stare să-mi duc viața de cazac. M-am întors acasă. Aici i-am cunoscut pe tații voștri; și pe al tău Olesea, și pe al tău Mychailyk. Voi erați vecini, Mychailyk era pe atunci încă tare mic, poate avea vreo doi anișori, iar tu Olesea aveai opt și alergai foarte sprintenă.

Trăiați frumos. Când deodată apărură tătarii. Și ce să vă spun? Ne-am apărat cu înverșunare, dar nu am făcut față. Tătarii au ars satul, au omorât mulți oameni, iar pe alții i-au luat în robie. Dar unii au reușit să fugă și să scape. Pe urmă s-au întors și și-au reconstruit casele. Eu am fost lovit cu ceva tare în cap și am căzut.

Dar nu am murit, noaptea mi-am revenit. Mă uit - luna luminează și împrejur se vede totul. Domnea liniștea. Când mi-am rotit privirea, am observat că mă aflu pe locul unui incendiu, iar jur-împrejur cadavre, cadavre... Se făcu dimineață. Mergând printre cadavre te-am zărit pe

tine Mychailyk. Erai culcat și plângeai lângă trupul neînsuflețit al mamei tale. Alături era și trupul tatălui tău cu capul tăiat.

- Blestemații! Ah, blestemații! - strigă Mychailyk.

- Erau și tatăl și mama ta, Olesea, morți și ei... Iar pe tine te-am găsit mai târziu în pădure unde ai reușit să fugi. Așa a fost, asta-i tot.

Moșul tace. Olesea șade nemișcată. obrazul îi este în continuare palid, iar privirile scapără scânteii. Privind-o, moșul dă din cap.

- Ei, ei, - zice, te-am întristat, inimioara mea! Dar ce să facem? Fără nenorocire nu ne este dat să trăim. Dar nu vă îngrijorați, copiii, părinții voștri au murit eroic, apărând glia strămoșească. Fiecare om este dator să apere țara sa dragă de orice dușman, chiar cu prețul vieții.

- Da, chiar cu prețul propriei sale vieți!... șoptește fata încet, îngândurându-se și mai tare, umblând apoi așa câteva zile la rând.

Într-o bună zi, fiind duminică, Olesea și Mychailyk se pregăteau să meargă în pădure să culeagă fructe, iar moșul le zise:

- Aveți grijă, copiii, evitați mlaștina, căci e periculos, se poate întâmpla o nenorocire.

În pădure era o suprafață mlăștinoasă foarte întinsă. Câteodată se întâmpla ca din necunoaștere să ajungă acolo câte un om și să se scufunde, încercându-se. De aceea moșul se temea ca și copiilor să nu li se întâmple așa ceva. Dar Olesea spuse:

- Nu vă temeți, bunicule, oare noi nu știm asta? Iar zburdalnicul Mychailyk, la rândul său, cu o voce subțirică zise:

- Desigur, știm!

- Luând ulcelele, copiii s-au dus. Moșul a rămas uitându-se mult timp în urma lor.

Mychailyk zise:

- Surioară Olesea! Hai să mergem în partea cealaltă a pădurii!

Pădurea nu putea fi traversată din cauza mlaștinii care era chiar în mijlocul ei. Nu se putea nici ocoli, căci distanța era mare, de vreo șase verste.

Olesea zise:

- Da, dar e departe.

- Nu-i nimic! - zise Mychailyk - acolo sunt multe fructe. Hai să mergem, porumbițo!

- Bine, fie! - acceptă Olesea.

Și au plecat. Nu au pătruns în interiorul pădurii, ci au mers pe marginea ei. Pe o parte se întindea pădurea bătrână și întunecată, iar pe cealaltă parte stepa. Fetita și băiețelul mergeau repede. Se depărtaseră cu vreo cinci verste de casă când, deodată, Mychailyk strigă:

- Privește Olesea, ce-i asta?

Olesea privi. Prin stepă se vedeau oameni călare. Aștia nu sunt de-ai noștri. Căciulile lor țuguiate se vedeau de departe. Astfel de căciuli nu le purtau oamenii din partea locului. Olesea auzise multe despre ele de la moș. Ea i-a recunoscut dintr-o dată pe călăreți, aceștia erau tătari.

Tătarii! Au venit în Ucraina să ardă satele, să omoare sau să ia oameni în robie. Iată, imediat o să-i vadă și o să-i ia și pe ei. Olesea l-a prins de mână pe Mychailyk și l-a tras în tufișuri.

- Ce s-a întâmplat, ce-i asta? - întrebă Mychailyk.

- Taci! Aștia sunt tătarii!

Mychailyk amuți. Spaima l-a cuprins atât de tare, încât nu mai putea să pronunțe niciun cuvânt. De după tufișuri Olesea privea cum tătarii înaintau direct spre pădure, cum mișcau din cap încoace și încolo. Căutau slobozia. Încă puțin și au s-o găsească și atunci... Ce-o să fie?...

Satul îl vor arde, pe oameni au să-i ucidă... Și pe bunicul îl vor ucide... Dumnezeule! Trebuie să fugim, trebuie să le dăm de știre.

Dar tătarii sunt călare, se deplasează mai repede decât poate ea să fugă. Dar dacă ei s-ar încurca aici!... Dar cum să li se întâmple asta, ce-i de făcut?

Biata inimă a Olesei se chinuia bătând cu putere. Iar tătarii se apropiau tot mai mult și mai mult... Li se vedeau fețele urâte... Și deodată Olesei îi veni un gând!

L-a apucat pe Mychailyk pe după umeri, zicându-i:

- Frățioare, fugi prin pădure acasă, spune-i bunicului că vin tătarii! Ascultă!

Și l-a zgâlțâit pe băiat. Băiatul se trezi parcă și privi spre față.

- Fugi, căci altfel au să-l ucidă pe bunicul.

- Dar tu? - a întrebat băiatul.

Olesea îl împinse ca să fugă, zicându-i.

- Nu te teme, știu eu ce să fac! Nu am timp de explicații, fugi!

Băiatul nu a mai stat mult pe gânduri. S-a adâncit în pădure și a luat-o la fugă cât îl țineau picioarele. Olesea rămase singură. A mai stat așa câteva clipe. obrazul îi era palid. Dar nu se temea. A ieșit de după tufișuri și s-a îndreptat spre marginea pădurii, în direcția opusă față de locul unde se afla slobozia. Mergea în așa fel, de parcă nu i-ar fi observat pe tătari. Dar tătarii o observaseră și s-au năpustit spre ea. Olesea a scos un țipăt și a fugit cât a putut de tare mai departe. Dar nu i-a fost dat să fugă prea mult. În câteva clipe, tătarii au ajuns-o și, strigând ceva de neînțeles, au prins-o. Erau vreo 30 de bărbați. Oprindu-se, au început să discute ceva între ei. Pe urmă unul înalt s-a dus la față. I-a vorbit în limba noastră, dar așa de stălcit, încât fata abia a putut să înțeleagă ce zice:

- Buna fata! Buna fata! Noi nu o să-ți facem nimic, te vom lăsa în libertate, numai arată-ne unde este aici slobozia.

*slobozie = sat cu populație liberă, neiobagă.

**tavalgă = specie de arbust, spinos, cu flori roșii.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Iarema ONEȘCIUC

Concursul Național „Împreună în diversitate“, ediția a II-a - Suceava

Etapa finală a Concursului Național „Împreună în diversitate“, ediția a II-a (inclus în Calendarul activităților extrașcolare a MECTS) s-a desfășurat sâmbătă, 28 mai 2011, în aula Colegiului Național „Mihai Eminescu“ din Suceava. Proiectul a fost inițiat de Inspectoratul Școlar al Județului Suceava (coordonatori insp. Lucia Mihoc, insp. Elena Manuela David), Colegiul Național „Mihai Eminescu“ Suceava și s-a derulat în colaborare cu Uniunea Ucrainenilor din România și Departamentul Afacerilor Europene și Relații Interetnice - Instituția Prefectului, județul Suceava, reprezentată de prof. Ioan Bodnar, consilier în cadrul acestui departament. În cadrul proiectului „Împreună în diversitate“ se dorește antrenarea tinerilor aparținând minorităților naționale în activități comune menite să promoveze tradițiile și dialogul intercultural. Pentru realizarea acestui scop s-a propus organizarea unui concurs ce are ca temă valorificarea tradițiilor, datinilor și obiceiurilor aparținând minorităților naționale și următoarele obiective:

- promovarea dialogului intercultural prin care tinerii să dezvolte abilitatea de a acționa într-un mediu cultural cât mai complex;

- intensificarea relațiilor dintre minoritățile conlocuitoare prin cunoașterea tradițiilor și evidențierea elementelor comune;

- cultivarea respectului atât pentru valorile proprii culturii, cât și pentru valorile altor culturi;

- întărirea parteneriatelor dintre școli, autoritățile locale și reprezentanții uniunilor minorităților în vederea dezvoltării și promovării bunelor relații interetnice;

- evidențierea contribuției diferitelor culturi la patrimoniul și stilul de viață al tinerilor;

- dezvoltarea comunicării sociale prin activități în echipă.

Elevi din toată țara au trimis fotografii și eseuri însoțite de prezentări în PPT pe adresele indicate în Regulament.

În concurs s-au înscris peste 200 de elevi din 11 județe: Teleorman, Constanța, Iași, Timiș, Caraș-Severin, Botoșani, Bihor, Maramureș, Tulcea, Arad și Suceava, aparținând următoarelor minorități: ucraineană, polonă, sârbă, turcă, rromă, germană, rusă-lipovenească.

S-au primit peste 500 de fotografii, precum și eseuri pe tema „Prețuim comorile noastre“. Juriul, format din specialiști și cadre didactice competente, a evaluat eseurile și fotografiile în perioada 23.05 - 26.05.2011 stabilind câștigătorii la cele două secțiuni din întreaga țară.

La etapa finală a concursului au participat peste 100 de elevi, cadre didactice, invitați, precum și grupurile folclorice „Huțulca din Brodina“ și „Polonynka“. Din partea Instituției Prefectului a fost prezent domnul consilier Ioan Bodnar, din partea I.Ș.J. Suceava - doamnele inspectoare Elena Manuela David și Lucia Mi-

Participanți ai concursului

hoc, din partea Colegiului Național „Mihai Eminescu“ - domnul director Mircea Popescu, de la Radio Iași a fost prezent domnul Mihai Mihăiescu, realizator al emisiunii în limba ucraineană, președintele organizației UUR din Cacica - pr. Nicolae Necolaișen, președintele organizației UUR din Paltinu - prof. Ilie Sauciuc ș.a.

În alocuțiunile invitaților a fost subliniată importanța păstrării tradițiilor și obiceiurilor specifice minorităților naționale de pe întreg cuprinsul României și a fost apreciată inițierea unui asemenea concurs ce prilejuiește cunoașterea culturii celuilalt.

Expoziția realizată din fotografiile trimise de elevii din țară a surprins cele mai frumoase cos-

tume specifice minorităților, sărbătorile de Crăciun, Bobotează, Paști, momentele esențiale din viața omului, diverse instrumente muzicale, podoabe tradiționale, ouă încondeiate etc., iar prezentările eseurilor în PPT au surprins foarte multe aspecte interesante specifice diverselor minorități: miercurea cenușii la poloni, Ajunul Crăciunului la ucraineni, încondeierea ouălor la huțului ucraineni, construirea casei în zona de munte, costumul polonez, obiceiul de nuntă la ucraineni, seara de Sfântul Andrei, sărbătoarea învierii lui Isus la ruși-lipoveni, obiceiurile rromilor, esul „Diferiți... dar egali prin cultură“ realizat de elevul Amet Aihan de la Colegiul Național „Kemal Atatürk“, Medgidia ș.a.

Un eseu interesant și emoționant a fost realizat de Roman Loredana, elevă la Colegiul Tehnic „Al. I. Cuza“ din Suceava - „Oamenii nu se împart în buni și răi în funcție de etnie“ (rromi). Doamna insp. Lucia Mihoc a oferit 50 de diplome și premii câștigătorilor de la cele două secțiuni, felicitându-i pe elevi și pe profesorii care i-au îndrumat. De asemenea, a mulțumit domnului deputat, ing. Ștefan Buciuta, președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, precum și domnului președinte UUR - filiala Suceava, domnului prof. Ioan Bodnar, pentru sprijinul financiar acordat în vederea derulării acestui proiect: transportul elevilor, masa de prânz, premii, materiale promoționale și consumabile.

În final grupurile „Huțulca din Brodina“ și „Polonynka“ sub îndrumarea prof. Coneac Viorica, Hudema Daniela și Sauciuc Ilie au prezentat un program artistic de excepție specific ucrainenilor din zona de munte. Costumele lor au fost admirate de cei prezenți în sală.

După derularea activităților din aula Colegiului Național „Mihai Eminescu“ Suceava, elevii însoțiți de cadrele didactice au servit masa de prânz unde au schimbat impresii, adrese de email etc. Acțiunea a avut un real succes în rândul elevilor și al tuturor celor prezenți.

Îi așteptăm pe toți cei dornici să participe la acest concurs și anul viitor.

prof. Lucia MIHOC

(Urmare din pagina 3)

Argumentul din ultima frază citată ne ajută să recunoaștem faptul că apropierea dintre cele două popoare este mult mai tainică și mai trainică decât cea vehiculată în formulări, câteodată, echivoce. Oamenii, lăsați în voia inimii lor (indiferent de originea lor etnică), găsesc alte poteci unii spre alții, decât cele marcate de indicatoare oficiale. Pe una din aceste poteci, să ne întoarcem din nou la Taras Șevcenko (fie că suntem ucraineni, români, ruși, turci, greci, italieni, tătari, evrei, rromi, germani, maghiari etc.) toți cei care iubim poezia, pictura, artele în care genialul artist a excelat. Ca fiică a Deltei Dunării, născută pe grindul Chiliei, la hotar cu Ucraina, deseori, privind peste Dunăre, mi-am amintit și am îngânat acele cîntece pe versurile marelui Bard, auzite în copilărie, cântate de chilienii mei și al căror ecou m-a însoțit mereu, pe toate cărările vieții. Puterea lui Șevcenko - puterea lui chistică - de

a mângâia și de a închide rănile celor loviți, celor nedreptățiți, celor flămânzi și umiliți, celor ce-și înghit lacrimile în tăcere și demnitate, m-a susținut și pe mine, pentru că prin genii vorbește și acționează Dumnezeu.

De aceea, eu prevăd că lângă acest bust vor poposi, cu o floare, mulți dintre cei mai sus amintiți și, poate, când n-o vedea nimeni, se va apropia și fata rănită în dragoste îngânându-i versurile: „Plavai, plavai, lebedonko / Po syniomu moriu / Rosty, rosty, topolenko / Vse vhoru, ta vhoru / Rosty tonka, ta vysoka / Do samoi chmary / Spytai boha ci dijdu ia / Ci ne dijdu pary? / Rosty, rosty, podyvysea / Za synieie more / Po tim boți moia dolea / Po sim boți - hore. / Tam des mylyi ciornobryvyi / Po poliu huleaie / A ia placi, lita traci / Ioho vyhleadai. / Skajy iomu moie serțe / Șcio smiutsea liudy; / Skajy iomu, șcio zahynu / Koly ne prybude (...) Rosty j, serțe - topolenko / Vse vhoru, ta vhoru / Plavai, plavai, lebedonko, / Po syniomu moriu!“ (Din poezia „Ploplu“; în tra-

ducerea lui Victor Tulbure, în românește sună astfel: „Hai, înoată! Hai, înoată, / Lebădă, pe mare, / Și tu, plopule, te-nalță / Tot mai sus, în zare! / Pân' la nouri crești, și-ntreabă / Cerul, nesfârșitul / Unde mi-e perechea-n lume? / Unde mi-e iubitul? / Zarea largă mi-o scrutează / Și nemărginirea... / Dincolo îmi e norocul / Dincoace, mahnirea. / Sprâncenatul meu, acolo / cântă și petrece, / Iar eu plâng și, așteptându-l / Tinerețea-mi trece. / Spune-i, plopule, că oameni / Râd, aici, de mine. / Că mormântul mi-e aproape / Dacă el nu vine (...) / Crești din inima mea tristă, / Plopule, în zare. / Hai, înoată, hai înoată / Lebădă, pe mare!“

Cu fruntea rezemată de soclul pe care este așezat poetul, nefericita fată va simți pe creștet mângâierea unei mâini nevăzute iar un glas, venit ca din cer, îi va spune: „nu te lăsa doborâtă. Luptă, și-ți vei învinge nefericita soartă... Chiar dacă ei râd de tine, eu te cred“.

Silvia ZABARCENCO

Anul acesta se împlinesc 75 de ani de când, prin râvna academicianului, sociologului, filozofului și esteticianului Dimitrie Gusti (1880-1955), a luat ființă Muzeul Satului din București, despre a cărui unicitate, valoare și calitate de „capsulă“ a timpului păstrat viu prin duhul așezărilor țărănești și al lucrurilor conținute de acesta, s-a scris și se va mai scrie, dar mai ales se va vorbi de către cei care i-au străbătut ulițele și i-au trecut pragurile caselor înmiresmate (fiindcă duhul bun al vechimii are mireasmă nepieritoare!)

... În însoțita zi de 21 mai, am fost și noi acolo să ne încântăm de sărbătoarea organizată cu prilejul mai sus amintit, la care am văzut că au fost poftiți și primari din mai multe sate frun-

Ansamblul „Zorea“

tașe din România, meșteri populari din toate regiunile țării care au împânzit ogrăzile și aleile din jurul scenei în aer liber situate în fața bisericii din Dragomirna, cu sumedenia de țesături de lână și de borangic, ii și rochii, ilice, cheptare, picturi naive, icoane pe sticlă și pe lemn, ciubere, străchini, oale, măști, bijuterii, miere de albine, palincă, prăjituri etc., toate ca expresie a geniului creator al țărânului școlit la Academia Naturii sub îndrumarea Creatorului Suprem.

Când am ajuns, tocmai se apropia de sfârșit o „licitație“ cu strigări amplificate de putericele difuzoare instalate de o parte și de alta a scenei, astfel că vizitatorii-spectatori (în acel moment grupuri de turiști străini pe care îi văzusem coborând din trei autocare), amestecați cu autohtonii, puteau face două-trei lucruri deodată: să audă ceea ce se petrece pe scenă -

Moment artistic al ansamblului „Zorea“

numirea produselor „licitate“ de către primarii români, dar și de către reprezentanții Valoniei (francofone) care au venit din Belgia (invitați speciali la serbare) cu „ce-i mai mândru pe la ei“ în materie de vinuri, produse agricole, de patiserie, dar și ... cărți pentru copii cu îndră-

giții „ștrumfi“ și Tin-Tin (patent belgian! ni s-a precizat) să se minuneze, eventual, de arta iconografică naivă de pe pereții din bârne și de pe catapeteasma de lemn plesnit a amintitei bisericuțe învelite cu șindrilă, sau să asculte muzica

Premiu de Excelență și aplauze pentru ucrainenii la Muzeul Satului din București

populară în ritmul căreia, dansatori din zona Sibiului, costumați în portul lor alb-negru, marcău ritmul tropotind mărunțel pe mocheta verde a scenei.

Sub soarele cald, frunzele încă pubere ale castanilor înfloriți își filigranau nervurile parfumând aerul cu prospețime. Așteptam cu nerăbdare să le vină rândul și să intre în scenă ucrainenii. Cum în ultimele zile ne-am obișnuit ca, după orele amiezii, cerul să se întunece brusc și, peste orașul înfierbântat, să se reverse potop de apă însoțit de tunete și fulgere, începusem să mă

tem pentru frumoasele costume populare ucrainene în care s-au gătit membrii corului „Zorea“ al Uniunii Ucrainenilor - filiala București, ivite ca un pâlce de flori multicolore în peisajul deja vesel și luminat.

În sfârșit, s-a anunțat la microfon că, de acum încolo, sunt invitate în scenă minoritățile etnice. Și, deși fuseseră programați să intre în scenă ucrainenii, au intrat albanezii (care îi rugaseră pe ai noștri să le dea întâietate, fiind grăbiți să ajungă la Craiova de unde veniseră). Cântecul și dansurile lor mi-au redeșteptat sentimentul pe care-l născuseră în mine cântecul sârbești, auzite cu alte prilejuri, când

m i - a m s p u s : „cine pune la îndoială cultura străveche a Balcanilor conservată ca o floare de colț în singurătatea stâncilor ascunse, în inimile dârze și sensibile ale saecilor neamuri, să asculte aceste sunuri care înrouează privirile pierdute spre o zare de „neînțeleșuri pline de-nțeleșuri...“

Dar, așa cum m-am temut, cerul a început să-și piardă culoarea albastră și seninul să-i fie ascuns de norii arar străpunși de razele soarelui. Mai mult, la orizont scăpărau fulgerele, iar tunetele din cer adăugau orchestrei (din difuzoare), bubuiturile unor timpane acordate, deocamdată, să sune în surdina.

... Și au urcat pe podium membrii corului ucrainean „Zorea“. Costumele lor strălucitoare (primate din Ucraina), chipurile tinere încadrate de coroane din flori și panglici, impecabilul bun gust al armonizării culorilor astfel încât, pregnanța să anuleze stridența în favoarea unui mesaj cu expresie imediată privind caracterul și temperamentul unui popor sincer, optimist, fără ascunzișuri, întocmai cu florile, apele sau fructul de sânge și foc al călinei roșii; staturile falnice ale tinerilor bărbați și gingășia fetelor, în mijlocul cărora s-a aflat dna Iaroslava Colotelo, consilieră a ministrului Culturii și președinta filialei

București a UUR, fiind, alături de copiii ei, toți trei absolvenți ai Conservatorului, sufletul acestei formații, dar mai ales cântecele i-au făcut pe unii spectatori, îngrijorați de iminența ploii, să se întoarcă din drum și să asculte fascinați programul care, progresiv, a electrizat toată asistența, la concurență cu fulgerele tot mai întesite.

S-au prezentat cântecele „Mariciko, ciceri“, „Ivanku vecerkom“, „Oi, u vyšnevomu sadociku“, „Zelene lystea, bili kaštany“, „Kolo-myka“ (dansată) având-o ca solistă vocală pe dna Iaroslava Colotelo, „Vyrchovynka“ (tot un dans popular, varianta la „hopak“), executat de aceiași membri ai formației „Zorea“ dar - surpriză! - și de amatori stârniți din rândul publicului; un domn din rândul din față, exaltat de ritmurile fierbinți, începuse, și el, să-și îndoieie genunchii și să-și arunce picioarele, aproape-aproape ca băieții noștri de pe scenă, în timp ce palmele publicului bătute în ritmul tot mai accelerat, întâreau impresia de participare frenetică, aproape exaltată, sfârșită în urale entuziaste.

O încheiere atât de strălucită a festivităților organizate de Muzeul Satului din București a fost o confirmare în plus a locului pe care îl ocupă ucrainenii în rândul etniilor conlocuitoare din România, cărora cu numai trei zile în

Ansamblul ucrainean „Zorea“

urmă, le fusese oferit Premiul de Excelență, cu prilejul inaugurării „Aleii minorităților“ unde, după spusele doamnei Colotelo, va fi înțesată și o casă a huțurilor.

Trebuie să adaug că, la ora la care „se lăsa cortina“ abia atunci, începuseră să cadă primele picături de ploaie, în timp ce, peste unele cartiere bucureștene se dezlănțuise potopul. Nu putem decât să-i mulțumim lui Dumnezeu că a ținut norii în palmă cât timp, din locul astfel ocrotit, s-a înălțat spre Slava Sa, întreaga frumusețe a sărbătorii.

Silvia ZABARCENCO

Activitatea cu elevii și preșcolarii de la Școala din Rogojești, județul Botoșani sub denumirea arătată în titlul prezentului articol a fost inițiată de mine. Ea a funcționat o perioadă,

Învățăm limba ucraineană cântând... și dansând

foarte bine. Mă gândesc și sper să reușesc împreună cu dl profesor de limba ucraineană Ionuț Semenciuc să le atragem și pe mamele

Moment din cadrul activității

apoi a fost întreruptă. S-a reluat în anul școlar trecut și continuă în anul școlar curent.

Această activitate constă în învățarea metodică a versurilor unor cântece în limba ucraineană, apoi a melodiilor lor. La început au fost alese cântece mai ușoare și mai hazlii. Cântecele cu un tempo mai alert și mai ritmat i-au ajutat pe copii să învețe cu plăcere și pașii de dans în timp ce le cântau.

Copiii care vorbesc acasă numai românește, deși tatăl e ucrainean, învață mai greu versurile și au dificultăți atunci când unele cuvinte au în

componenta lor semnul moale sau sunetele „iu“, „ia“, care înmooie consoanele vecine.

Copiii care vorbesc acasă și în limba ucraineană, deși mamele lor sunt românce, învață mai ușor, mai repede și mai bine cântecele.

La începutul acestei activități, am explicat elevilor cât de important este ca ei să știe să vorbească,

că, să citească și să scrie în limba ucraineană care este limba maternă a mamelor sau a taților lor, că dacă vor ști două limbi, vor fi de două ori oameni etc., vor cunoaște cultura, istoria, evenimentele importante, personalitățile marcante ale popoarelor a căror limbă vor vorbi. Le-am explicat și importanța limbii române pe care trebuie să o învețe

românce să învețe limba ucraineană cântând. Nu vrem să se piardă limba ucraineană într-un sat unde locuitorii sunt ucraineni.

Regretabil este faptul că în unele familii din Rogojești, deși toți membri sunt ucraineni, se vorbește numai românește.

De aceea, încercăm și noi, aici, să facem ceva să nu ne uităm limba maternă ucraineană.

Olimpia IVANICIUC

Aspect de la activitatea „Învățăm limba ucraineană cântând și dansând“

A sunat ultimul clopoțel

Vineri, 27 mai 2011, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret și-a sărbătorit absolvenții claselor a XII-a A, B, C, D, E, F, G și o clasă a XIII-a. Diriginții acestor clase în ordinea alfabetică: prof. Buhăianu Evdochia, prof. Humeniuc Maria, prof. Bologa Mirela, prof. Maidaniuc Jeaneta, prof. Ignătescu Liliana, prof. Diaconescu Oni, prof. Olar Dori și prof. Năstase Greti. Pentru prima dată la acest Colegiu din Siret, absolvenții, prin grija diriginților, s-au prezentat la acest eveniment festiv îmbrăcați în frumoase robe și toci, personalizate în funcție de specializarea clasei.

Sărbătorirea evenimentului s-a desfășurat la baza sportivă a colegiului, bine amenajată și ornată pentru acest eveniment, iar absolvenții și ținuta mai sus menționată, au mărșăluit spre locul desfășurării evenimentului pe fondul melodiei „Ani de liceu“.

La acest eveniment, organizat special numai pentru absolvenții promoției 2010-2011, au fost prezenți profesorii colegiului, părinții absolvenților, elevii claselor IX-XI, precum și un numeros public din oraș.

Festivitatea a fost deschisă de directorul Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă“ din Siret, prof. Chideșa Ioan, care i-a felicitat pe toți absolvenții pentru rezultatele bune și foarte bune obținute la învățatură și disciplină în acești patru ani, precum și pentru rezultatele la limba română, limba ucraineană și obiectele tehnice, le-a urat fericire, mult noroc în viață și „Drum bun în viață“.

Din partea profesorilor diriginți, a luat cuvântul ing. prof. Jeaneta Maidaniuc, diriginta clasei a XII-a D, care în cuvântul său a spus: „Un pescar a ajuns la o vârstă respectabilă, prinde, în sfârșit, un peștișor de aur. Spune repede o dorință să ți-o îndeplinesc și să te poți bucura de ea, zise peștișorul grăbit.

Vreau să am totul! - aproape strigă bătrânul pescar.

Totul ai avut când ai fost tânăr! - îi replică peștiișorul și dispăru, ca prin farmec, în undele apei.

Dragii mei, iată-vă ajunși la teribila vârstă când aveți totul! Sunteți inteligenți și cu posibilități nemăsurate de formare, sunteți frumoși la trup și la suflet, sunteți în momentul în care v-ați descoperit cu adevărat sinele, sunteți în momentul în care viața vă deschide nenumărate orizonturi, de voi depinde numai spre care veți pași!

Iubiții mei, părinții voștri au fost singurii care v-au ajutat dezinteresat să intrați în viață și o vor face și de acum înainte. Noi, dirigințele și cadrele didactice, ne-am alăturat acestui nobil demers cu tot sulfetul și cu toată priceperea noastră. Prin cuvinte am încercat, și sper că am reușit, să construim în voi o minte solidă, dar abilă, și un suflet generos și sensibil. Tot prin câteva cuvinte aș vrea să leg o punte între mine și voi, pe care să ne întâlnim ori de câte ori viața vă va încerca. Cuvintele mele pot fi distribuite în patru sintagme: să aveți credință în Dumnezeu, să vă respectați părinții, să fiți toleranți și să vă urmați idealul. Dacă veți aduna mereu aceste patru sintagme, veți fi mereu de nota zece!

Vă urez multă sănătate, încredere în posibilitățile voastre și Doamne ajută!“

A continuat acest frumos eveniment pentru absolvenții colegiului cu înmânarea de către diriginții claselor a diplomelor de absolvent, precum și a diplomelor și premiilor pentru cei mai buni dintre ei.

Festivitatea s-a încheiat cu cântece și cu fotografierea colegilor și a claselor pentru amintire și pentru revederea după 10 ani.

Nicolai MAIDANIUC

Tabără de vară multietnică

Elevi bucovineni la Barcelona

Doi elevi bucovineni, din Suceava și Rădăuți, și doi din Sighetu Marmăției, etnici ucraineni care au obținut Premiul I la Olimpiada de limba maternă ucraineană din acest an, vor participa la tabăra de vară multietnică intitulată „Tineri pentru diversitate și multiculturalitate“, care va avea loc în intervalul 24 - 29 iulie, la Barcelona - Costa Brava - Santa Susanna (Spania).

Printr-o adresă către Uniunea Ucrainenilor din România, Departamentul pentru Relații Interetnice (DRI) din cadrul Guvernului României face cunoscut faptul că elevii din județul Suceava care vor participa la această tabără sunt Maria Habur, din clasa a XI-a, de la Colegiul Național „Mihai Eminescu“ Suceava, și Diana Andreea Ursachi, clasa a X-a, de la Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi“ din Rădăuți. Din județul Maramureș vor participa doi elevi de la Liceul „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției, Beatrisa Popovici, clasa a XI-a, și Nicolae Malearcu Boțoc, clasa a XII-a.

Președintele Uniunii Ucrainenilor din România - filiala Suceava, prof. Ioan Bodnar, spune că DRI asigură cheltuielile de transport cu avionul, cazare, masă și alte taxe externe, iar organizația UUR va acoperi cheltuielile de transport intern, de la localitatea de domiciliu, la București / aeroport și retur.

Tiberiu COSOVAN

Ucrainenii și minoritatea armeană

Cu puțin timp în urmă, mai precis în ziua de vineri, 27 mai, Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Iași a avut plăcerea de a fi invitată să ia parte la o minunată seară într-un cadru pe măsură, și anume la Galeriile Anticariat „D. I. Grumăzescu” din Iași. Gazda acestui eveniment intitulat „Cafeneaua Multiculturală”, a fost Uniunea Armenilor din România, filiala Iași.

Președintele filialei Iași a U.A.R., dl Maricel Agop

Întrunirea de vineri a fost prima din cadrul seriei de întâlniri multiculturale, la care minoritățile cu sediul în orașul Iași, au avut ocazia să-și prezinte fiecare tradițiile și obi-

ceiurile. De această dată întâlnirea a avut ca temă tradițiile culinare specifice, incluzând câteva rețete tradiționale.

În deschiderea seriei multiculturale, președintele filialei Iași a U.A.R., domnul Maricel Agop, a vorbit în fața celor prezenți despre evenimentul în desfășurare, accentuând asupra comunicării și întăririi relațiilor interetnice, deoarece cultura și tradițiile sunt o formă activă și puternică de conservare a spiritului uman, mai ales acum, într-o epocă dominată de superficialitate și comercial.

Au urmat câteva momente în care spectatorii, ucrainenii noștri, dar și câțiva vizitatori ai anticariatului, au fost introduși în tradițiile culinare armenesti, una dintre cele mai vechi bucătării din Asia și cea mai veche din Caucaz. Din bucătăria ucraineană au fost prezentate cele 12 feluri de mâncare puse pe masă de Crăciun, care au stârnit curiozitatea în rândul gazdelor noastre.

Momentul muzical oferit de studenții conservatoristi ucraineni din partea filialei Iași a Uniunii Ucrainenilor a strâns, de asemenea, aplauze și laude din partea gazdelor.

Moment muzical - tineri ucraineni

rămâne o experiență unică de genul acesta, care poate va da startul pe viitor și altor activități interculturale.

Adriana-Ioana MARUSEC

Lupta pentru libertate, identitate și independență a Republicii Populare Ucrainene în perioada 1917-1921

(Urmare din numărul 191/192)

III. A doua perioadă a Radei Centrale Ucrainene (octombrie 1917 - aprilie 1918)

Desigur, Rada Centrală Ucraineană nu a renunțat să poarte, în continuare, tratative cu Guvernul Provizoriu Rus privind condițiile intrării Ucrainei în componența Republicii Federative Ruse pe baza unei largi autonomii. Aceste tratative însă au fost întrerupte de victoria Revoluției bolșevice din 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 din Petrograd, Rusia devenind un stat sovietic prin îndepărtarea de la putere, prin forță, a Guvernului Provizoriu Rus condus de Kerenski.

Primele acte legislative adoptate de cel de-al doilea Congres al Sovietelor au fost: Decretul asupra păcii și Decretul privind anularea pedepsei cu moartea pe front.

De asemenea, Congresul Sovietelor a adoptat pe 2 (15) noiembrie 1917 „Declarația asupra drepturilor popoarelor care fac parte din componența Rusiei Sovietice, prin care li se acordă dreptul la autonomie, mergând chiar până la despărțirea de Rusia și crearea statelor independente”.

Statul Sovietic Rus, condus de Lenin, neținând seama de prevederile Declarației sus-menționate, a pornit

ofensiva împotriva tuturor popoarelor din componența fostei Rusii țariste care și-au proclamat independența, inclusiv asupra Republicii Autonome Ucrainene.

În ceea ce privește Ucraina, statul sovietic, prin comisarii săi și cu concursul comuniștilor ucraineni și ruși, care s-au dovedit destul de activi pe întreg teritoriul ucrainean, a convocat pe 17 decembrie 1917, la Harkiv, situație aproape de granița Rusiei, Primul Congres al Sovietelor din Ucraina, care a declarat-o Republică Sovietică Ucraineană, alegând totodată și primul guvern sovietic ucrainean.

De îndată, acest guvern, ca să contracareze acțiunile Radei Centrale Ucrainene și ale Comitetului Militar al acesteia, care pe 10 iunie 1917 au declarat Ucraina, Republică Autonomă, a solicitat ajutor militar conducerii bolșevice din Petrograd. Răspunzând acestei cereri, Lenin a trimis trupe militare bolșevice sub conducerea lui Antonov - Ovseenko, care în numele Guvernului Sovietic Ucrainean marionetă, au forțat unitățile albgardiste să părăsească Donbasul, trecând totodată la ofensivă împotriva armatei Radei Centrale Ucrainene, reușind să ocupe până în ianuarie 1918 toată partea de est de Nistru a Ucrainei, inclusiv Kievul.

Dat fiind situația creată, Rada Centrală Ucraineană, împreună cu executivul său, a fost nevoită să părăsească Kievul retrăgându-se la Jytomyr, unde pe 11 ianuarie 1918 a convocat cel de-a IV-lea Congres Universal, care a declarat Ucraina stat independent și ieșirea ei din componența Rusiei Sovietice.

Secretariatul General al Radei a fost transformat în Consiliul de Miniștri, iar președintele acestuia a fost numit Vsevolod Holubovyci, care a îndeplinit și funcția de ministru de externe.

Totodată Rada Centrală a Ucrainei a trimis o nouă delegație, condusă de O. Iervink pentru continuarea tratativelor la Brest - începute pe 28 decembrie 1917 - în vederea semnării tratatului de pace cu țările beligerante.

Ca urmare a tratativelor purtate încă din decembrie 1917, în martie 1918, Ucraina, Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Imperiul Otoman, pe de o parte, și Rusia Sovietică, pe de altă parte, au semnat, la Brest-Litovsk, Tratatul de pace, care a pus capăt războiului. Din partea ucraineană, tratatul a fost semnat de V. Holubovyci, președintele Consiliului de Miniștri. Acest tratat a favorizat ocuparea, încă din februarie 1918, a teritoriului ucrainean, de armatele Puterilor Centrale.

Începând de la această dată Republica Populară Ucraineană s-a desprins de Rusia Sovietică și a devenit un stat independent.

În aprilie 1918, toată Ucraina a fost ocupată de către armatele germane, austriece și ucrainene, obligând trupele armatei bolșevice să se retragă. Rada Centrală Ucraineană și guvernul său se instalaseră din nou la Kiev.

Din păcate, trupele germane au început să se amestece în treburile interne ale Republicii Populare Ucrainene Centrale trecând și la rechiziționarea cerealelor, vitelor și fânețelor de la țărani, ceea ce a provocat reacții negative din partea acestora.

La 28-29 aprilie 1918, a avut loc, la Kiev, sesiunea Radei Centrale Ucrainene, în cadrul căreia a fost analizată situația creată de trupele germane și s-a adoptat Constituția Republicii Populare Ucrainene (prof. M. Hrușevskyi a fost ales președintele Republicii Ucrainene).

Tot în această perioadă s-a desfășurat și Congresul Ucrainean al Zemstvelor care a ales ca președinte pe Symon Petliura.

(Continuare în numărul următor)

Mihai POCORSCHI

Județul Suceava, al doilea ca mărime din țară (peste 8.300 kmp), este alcătuit din 114 unități administrativ-teritoriale (5 municipii, 11 orașe și 98 comune). Una dintre cele 98 unități administrativ-teritoriale din mediul rural este și comuna Dărmănești. În această mare și frumoasă comună bucovineană, cu 6 sate și peste 5.800 de locuitori, își desfășoară activitatea nu mai puțin de 7 unități școlare: 3 cu învățământ preșcolar și primar și 4 cu învățământ preșcolar, primar și gimnazial. De remarcat faptul că de-a lungul timpului, cu precădere în ultimii 50-60 de ani, școlile din această comună au dat principalele ramuri ale economiei naționale, culturii, educației și, mai ales, literaturii ucrainene din țara noastră o pleiadă de buni specialiști și mari personalități cu care dărmăneștii și nu numai ei se mândresc. Folosindu-ne de acest prilej, să ne amintim doar de câteva nume: Corneliu Irod (originar din satul Măriței), Gheorghe Lucan (Călinești-Enache), Traian Mamiuc-Chelariu (Darmănești), Gheorghe Racocca (Măriței), Ioan Rebușapcă (Darmănești), Teofil Rebușapcă (Darmănești), Ion Robciuc (Măriței), Ștefan Tcaciuc (Dănila). Și enumerarea ar putea, desigur, continua, dar nu acesta este scopul principal al acestei cronici.

Printre unitățile școlare care au contribuit la dezvoltarea și creșterea prestigiului comunei Darmănești în general și a satului Dănila în particular se numără și Școala cu clasele I-VIII Dănila.

Cronica de față își propune să se refere mai pe larg la această unitate școlară sătească, o instituție de învățământ bine dotată atât la nivel local, cât și la cel zonal.

Actualul și unicul local al școlii (în imagine), un edificiu impunător, cu etaj și 12 încăperi, din care 8 săli de clasă, a fost construit la sfârșitul primului deceniu al secolului trecut, între anii 1909-1910, după proiectul cunoscutului arhitect sucevean din acea vreme I. Bitner. Impozantul lăcaș de învățământ, și astăzi unul dintre cele mai frumoase din această parte de Podiș al Sucevei, a costat 50.000 de coroane austriece, jumătate din această sumă provenind dintr-o donație personală a împăratului Franz Iosif cu prilejul aniversării jubileului său de 50 de ani de la naștere.

Din cauza unor neînțelegeri privind limba de predare (limba română sau limba ucraineană), a lipsei acute de cadre didactice calificate, dar și a evenimentelor legate de Primul Război Mondial (1914-1918), școala și-a deschis porțile abia în anul de învățământ 1919-1920, după ce, la 28 noiembrie 1918, Bucovina s-a unit cu România.

Cei 114 copii de vârstă școlară mică (7-10 ani) au fost testați de o comisie specială și repartizați direct în clasele I-IV, avându-se în vedere vârsta copiilor, precum și cunoștințele acumulate de aceștia în cele două școli particulare care au activat până la acea dată.

Prima promoție de absolvenți (a 6 clase) s-a înregistrat la sfârșitul anului de învățământ 1931-1932, iar cele mai bune rezultate ale școlii s-au obținut, așa cum era și firesc, în

anii de după cel de-al Doilea Război Mondial.

Întorcându-ne în timp și rememorând evenimentele care într-un fel sau altul au avut legătură cu activitatea școlii, să ne amintim că în primăvara anului 1944, în timp ce linia frontului se apropia vertiginos și de această parte a țării, întreaga populație a satului Dănila a fost evacuată dincolo de pădure, în locali-

tatea Călinești-Enache, iar în anul școlar următor toți elevii au fost nevoiți să repete clasele în care au fost înscriși.

După reforma învățământului din 1948, prima de după război, între anii 1948 și 1963, perioadă în care s-a realizat învățământul general de 7 ani, clasele V-VII ale școlii din Dănila au fost frecventate și de elevii din satele Iacobești, Maidan, Mărițeia (Mică) și Slobozia. Elevii din localitățile mai îndepărtate, respectiv cei din Maidan (comuna Cacica) și Slobozia (comuna Grănicești) au beneficiat de burse școlare, iar o pe-

Școala cu clasele I-VIII din Dănila

rioadă de 7 ani și de internat. Internatul, cu cazare și masă, a funcționat în actuala casă parohială care în acea perioadă era liberă.

Tot în această perioadă de 15 ani, toți elevii claselor I-VII au studiat și limba ucraineană, la început toate obiectele prevăzute în programele școlare, apoi doar limba și literatura ucraineană. Odată cu trecerea la generalizarea învățământului de 8 ani, începând cu anul de învățământ 1964-1965, limba ucraineană a fost scoasă din programele școlare și înlocuită, cu limbile străine (rusă, franceză și engleză).

După încheierea colectivizării forțate a agriculturii din primăvara anului 1962, nemaivând posibilitatea de a câștiga bine din munca în agricultură, peste 95% dintre elevii claselor terminale (VII-VIII) și-au continuat studiile în învățământul postgeneral și postgimnazial în orașele Câmpulung Moldovenesc (învățământ silvic și militar), Fălticeni și

Rădăuți (învățământ agricol profesional și mediu), Sighetu Marmăției și Siret (învățământ pedagogic și liceal în limba ucraineană) și Suceava (învățământ de toate gradele), iar din anul școlar 1963-1964 și învățământ superior.

După absolvirea studiilor preuniversitare și în unele cazuri și a celor universitare, cei mai mulți dintre foștii elevi ai școlii au lucrat sau

lucrează în județul Suceava, în alte județe din Moldova și Dobrogea, inclusiv în București. Între anii 1954 și 1990, peste 20 de tineri învățători proveniți din satul Dănila și-au desfășurat activitatea didactică în școlile ucrainene din județul Maramureș (comunele Bistra, Poienile de sub Munte, Repedeia, Ruscova), iar 6 dintre aceștia, prin căsătorie, au rămas să trăiască pentru totdeauna în județul Maramureș.

În cei 91 de ani de activitate (1919-1920 și 2009-2010), la Școala din satul Dănila au activat aproape 200 de cadre didactice, printre care

și publicist ucrainean Ștefan Tcaciuc (1936-2005), fost primul președinte al Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României. După absolvirea clasei a VII-a, ca șef de promoție, începând cu anul școlar 1951-1952, Ștefan Tcaciuc și-a continuat studiile la Liceul Ucrainean din Sighetu Marmăției, apoi Universitatea Politehnică din București. A lucrat ca inginer electronist la Ministerul Transporturilor, la Căile Ferate Române.

Și-au mai înscris numele în cartea de onoare a școlii, printre alții medicii Maria Mazureac și Doina Popescu, inginerii Loghin Safruc, Mariana Șeiciuc-Lazăr și Gheorghe M. Tcaciuc, economiștii (cu studii superioare) Vasile Horodenciuc, Elena Hrenciuc, Daniel Anton Vaslav și Maria Rotar-Pascal, ofițerii superiori (cu academie militară) Viorel Horodenciuc și Gheorghe A. Tcaciuc, silvicultorii Vasile D. Cvasniuc, Silvestru Foiciuc și Constantin Naharneac, profesorii Mihai Babiuc, Maria Cozmiuc, Roxana Duduman, Veronica Munteanu-Bran, Zanfira Nahaiciuc, Darie Pauliuc, Dumitru Romaniuc, Olvian Șeiciuc, Elena H. Tcaciuc, Maria A. Tcaciuc și Maria I. Tcaciuc, învățătorii Mariana Babiuc, Dimitrie Chiriliuc, Vasile T. Cvasniuc, Elena Goriuc, Silvestru Horodenciuc, Carmen-Lăcrămioara Hoșmaniuc, Viorica Ivaniciuc, Livia Madon-Cocerjuc, Liliana Martin, Ana Pauliuc, Dumitru Tcaciuc, Elisabeta Tcaciuc-Boca, Maria M. Tcaciuc-Boca, Aristeia Vaseleniuc și Elena Zahariuc, educatoarele Elena Foiciuc-Holeiciuc, Paraschiva Mațeștiuc și Brândușa Miron, precum și Laura Slusariuc-Haidău, solistă de muzică populară la Ansamblul „Ciprian Porumbescu” din Suceava.

După evenimentele din Decembrie 1989, o altă categorie de foști elevi ai școlii, printre care Mihai Cernișov, Marius Cureleț, Ion Mațeștiuc, Gheorghe Sauciuc, Traian Șpac și Ovidiu Tcaciuc conduc cu succes societăți comerciale cu capital privat, cea mai mare dintre acestea fiind SC „Confana”. Aici lucrează peste 30 de tineri muncitori și tehnicieni specializați în prelucrarea primară a lemnului.

Revenind în actualitate, să consemnăm că toți cei 18 absolvenți ai clasei a VIII-a din anul școlar trecut își continuă studiile în învățământul postgimnazial, iar 8 dintre absolvenții seriilor mai vechi sunt studenți, majoritatea la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Toate cadrele didactice sunt calificate, iar dintre acestea (educatoarea Viorica Cureleț, învățătoarele Valentina Hrițuc, Doina-Liuba Nahaiciuc și profesoara Margareta Adam au gradul didactic I).

După cum ne asigură și dl Dan Chidoveț, actualul primar al comunei Dărmănești, există toate premisele ca și rezultatele viitoare ale școlii să fie bune și foarte bune.

În numele foștilor elevi ai școlii țin să adresez, și pe această cale, sincere mulțumiri tuturor dascălilor care nu și-au precupețit eforturile pentru instruirea, educarea și modelarea atâtor și atâtor generații de elevi!

Traian MALEȘ

BOOKFEST - salon internațional de carte

În perioada 25-29 mai a.c., salonul de carte - „Bookfest“, devenit un brand și o tradiție, și-a deschis porțile. Ajuns la cea de-a VI-a ediție, târgul organizat de Asociația Editorilor din România reprezintă un mediu de propagare a culturii, este un act cultural complex. Multitudinea de cărți noi etalate pe rafturi, seminariile, conferințele, lansările de carte, dezbaterele, concertele, spectacolele de teatru și dans și mesele rotunde au atras foarte mulți vizitatori. Ungaria, țara invitată de onoare la „Bookfest“, a adus în fața publicului român autori precum Bartis Attila, Ádám Bodor, Péter Esterházy etc., bifând o colaborare culturală româno-maghiară. La inaugurarea salonului, vicepremierul Markó Béla a susținut un discurs, afirmând că „nu politica este cea care îi apropie pe români și maghiari, ci cultura“. La eveniment au mai participat dl Kelemen Hunor, ministrul român al Culturii și secretarul de stat pentru cultură, Szöcs Géza.

Dintre numeroșii expozanți prezenți nu putea lipsi Uniunea Ucrainenilor din România, care, ca de fiecare dată, răspunde afirmativ, cu promptitudine solicitărilor în ceea ce privește cultura, oportunitatea de a prezenta propriile apariții, de a etala o parte din creația ucraineană. Cărțile editate de UUR au putut fi consultate și achiziționate de la standul amenajat, prilej pentru etnicii ucraineni de a lua contact cu noile apariții literare ale scriitorilor ucraineni din România.

„Bookfest“ - salonul internațional de carte s-a dovedit a fi o punte de legătură

între culturile europene și un prilej de a sărbători cartea și pe scriitori. Timp de cinci zile, într-o „casă a cărții“, s-au regăsit scriitori, editori, personalități ale culturii românești și internaționale, jurnaliști și cititori.

Salonul „Bookfest“ este un eveniment ce își propune să celebreze cultura scrisă, literatura, să fie o sărbătoare a lecturii, a cărții. Ofertele intelectuale ale Salonului internațional de carte își propune să îi atragă pe prietenii cărților, pe cei interesați de lectură, de cultură, de carte, în general.

Președintele Asociației Editorilor din România (AER), Grigore Arsene, organizatorul Salonului internațional de carte „Bookfest“, a declarat, la finalul târgului, că „anul acesta s-a cumpărat mai puțin și mai ieftin“.

Ștefania GANCIU

Un pas spre revigorarea vieții sportive din Bălcești

Duminică, 5 iunie 2011, bălceștenii au fost invitați să participe la deschiderea oficială a terenului de minifotbal construit în incinta fostului CAP din localitate.

După cum ne-a declarat domnul Ilie Homeniuc, unul dintre finanțatorii terenului, aceasta este o investiție privată care va oferi iubitorilor de sport din Bălcești și celor din localitățile limitrofe un loc civilizat de practicare a sportului preferat. De asemenea, Ilie Homeniuc împreună cu asociatul său, Ion Naida, își propun să pună bazele unei echipe de fotbal, aceasta fiind latura socială și comunitară a proiectului. În acest sens, au avut loc meciuri de fotbal demonstrative în care echipa Bălceștilor a jucat cu echipe din Negostina, Calafindești, Siret, Rădăuți.

Omul desemnat să se ocupe de fotbalisții bălceșteni din postura de antrenor este domnul Ilie Berbeneciuc. Acesta ne-a spus că „... totul e încă un vis, care pentru a deveni realitate necesită multă muncă. Sunt tineri talentați, dovadă și rezultatele obținute de elevii școlii din Bălcești la ultimele întreceri sportive desfășurate în zonă. Sperăm, că după mulți ani de absență, sportul practicat în condiții organizate va renaște și la Bălcești“.

Manifestarea s-a bucurat de binecuvântarea preotului Liviu-Mihai Marici care a oficiat slujba de sfințire, urându-le succes tuturor celor implicați în acest proiect, propunând și un nume pentru echipa de fotbal: „Spicul“ din Bălcești.

După cuvântul de deschidere rostit de organizatori și invitați a urmat spectacolul susținut de membrii ansamblului de dansuri „Kozaciok“ din Bălcești, care au venit în fața spectatorilor cu noile dansuri incluse în repertoriu. Coordonatorul ansamblului, Ștefan Petru Șoiman, a evoluat cu această ocazie în trei ipostaze: instructor de dans, dansator și... fotbalist.

Un cuvânt laudativ la adresa ansamblului „Kozaciok“ l-a avut și primarul comunei Calafindești, domnul Saviuc Loghin, susținătorul de suflet al fanfarei din Calafindești cunoscute deja și pe plan național.

Mult entuziasm din partea unora, scepticism din partea altora... Zi toridă de vară, bere, vin, sucuri, mici, voie bună până târziu în noapte. Așteptăm ca ideile prezentate cu ocazia acestui eveniment să se concretizeze în fapte. Fapte despre care să putem relata și noi... Până una alta, am consemnat un pas timid făcut spre revigorarea vieții sportive din Bălcești. Îi așteptăm pe următorii...

Lăcrămioara GRIGORCIUC

A vorbi înseamnă a exprima prin cuvinte gânduri, sentimente, intenții.

Vorbirea este specifică numai omului și constituie cel de-al doilea sistem de semnalizare. Primul sistem de semnalizare este reprezentat prin senzații vizuale, auditive, olfactive (miros), gustative, cutanate (exteroceptive) și interoceptive (din interiorul corpului) și este prezent atât la om, cât și la alte ființe.

A vorbi frumos este o calitate și denotă un grad superior de educație, instruire, cultură, civilizație, bun simț, cei șapte ani de acasă și mulți ani de învățatură privind conviețuirea socială în armonie, respect reciproc și bună cuviință.

Cu toții admirăm o predică frumoasă a unui preot, o vorbă bună, plină de speranță a unui medic, o lecție sau un curs reușit al unui dascăl și chiar o discuție, conversație civilizată, plăcută între oameni. Dar în și mai mare măsură dezaprobăm și suntem dezamăgiți de cuvinte urâte sau de un limbaj murdar, pornografic pe care, din păcate, îl auzim pe stradă, în parcuri, mijloace de transport, mass-media și chiar în emisiuni de radio și televiziune. La aceste emisiuni nu găsim analize politico-economice, ci scandaluri între analiști care se jignesc în fața întregii țări. Dacă suntem cu copii trebuie să fugim de acești vorbitori sau să schimbăm repede postul de emisie radio-tv.

Mai ales după Revoluție, unii au înțeles că democrația înseamnă dreptul de a jigni și de a

A vorbi frumos

vorbi urât chiar și în biserică și nimeni n-are voie să-i oprească. Chiar și filmele pentru copii și adulți transmise la tv sunt pline de violență și au un impact nefast asupra copiilor și tineretului în formare. Ne miră violența din școli și societate. Aceasta este cauza la care se adaugă exemplul negativ din familie și al colectivității umane.

Descori, rămân uimit că oamenii, mai ales tinerii, își permit să vorbească urât în public fără să le pese de cei din jur. Mic îmi pasă și uneori le atrag atenția, cu riscul de a fi eu însumi agresat, să fie atenți la cuvinte pentru că aud și alții. De aceea, propun ca nimeni să nu mai tolereze limbajul nepotrivit și să formăm o opinie publică sănătoasă pentru a folosi un limbaj civilizată, educat, iar organele puterii, poliția și jandarmeria să intervină urgent pentru a stopa încălcarea legilor bunului simț. Când am atras atenția poliției că un grup de tineri folosește limbaj urât în public mi s-a spus că nu este de datoria lor să intervină. Eu cred însă că

organele puterii ar trebui să intervină prompt în aceste situații, bineînțeles, ajutate de opinia publică.

Altcumva vom asista în continuare la o degradare tot mai accentuată a limbii noastre și a nivelului de cultură și civilizație. Viitorul este al frumosului. Frumosul în vorbire și comportare, în ținută, artă și cultură, arhitectură și tot ce ne înconjoară trebuie să învingă urâtul, incultura, nesimțirea și obrăznicia. Dacă vrem să trăim în pace, prietenie și lume civilizată trebuie să cultivăm trăsăturile pozitive ale omului. În acest scop, doamnelor și domnilor, vă propun să vorbim frumos și să creăm o atmosferă plăcută în colectivități umane. În școli primare, generale și chiar liceale să se predea lecții de exprimare corectă și frumoasă, codul de etică, conduită și conversație.

Personal am avut norocul să-i ascult pe mari oameni de știință, academicieni: Iuliu Hațieganu, Constantin Daicoviciu, Victor Preda, Ion Baciuc, Ștefan Lascu, Bartolomeu Anania etc., care m-au impresionat prin frumusețea cuvintelor rostite și puterea lor de comunicare.

Prin vorbire corectă, frumoasă, civilizată, pe un ton plăcut și nu ridicat vom câștiga cu toții iar zicala „vorba dulce mult aduce“ își va arăta forța binefăcătoare pentru toți.

Vă mulțumesc că m-ați înțeles!

Vasile SOPCO

Aspecte din viața și activitatea filialei UUR București

Dacă ar fi să analizăm activitatea filialei bucureștene a UUR de la începutul acestui an și până în prezent, aceasta poate fi apreciată ca suficient de bună, poate chiar foarte bună, care însă, din cauza faptului că este insuficient de bine mediatică și cunoscută lumii ucrainene din România, ajunge să fie uneori prea puțin apreciată. Drept pentru care încerc acum să creionez, pe această cale, un așa-zis raport de activitate al organizației pe care o reprezint, deoarece, precum se știe, nu este suficient să faci, ci trebuie să faci cunoscut și altora ce-ai înfăptuit.

Organizația noastră nu are, din păcate, posibilitatea să demonstreze prin imagini ce a realizat, deoarece nu posedă un aparat de filmat propriu (fotografiile sunt singurele dovezi) și, din păcate, nici TVR nu ne susține întotdeauna în mediaticizarea activității. Nădăjduim că, în cele din urmă, conducerea centrală a UUR ne va procura și un aparat de filmat pentru a alcătui o importantă bancă de date a activității noastre, așa cum ar trebui să aibă fiecare filială din țară.

Având în vedere că activitatea filialei se desfășoară pe mai multe planuri, există inconvenientul că nu întotdeauna se cunosc membrii între ei, pentru că și planurile sunt diferite, precum și interesele. De pildă, persoanele care vin la acțiunile organizate cu prilejul sărbătorilor religioase sau al unor aniversări nu sunt cunoscute celor care vin doar la întâlniri cu iz intelectual sau electoral (iar uneori nici atunci).

Oricum, conducerea filialei București recunoaște aportul și la activitatea cultural-artistică, cât și la activitatea intelectual-scriitoricească și gazetărească sau chiar și la simpla lor participare la acțiunile organizației și susținerea morală. În propășirea ucrainismului în România avem nevoie, evident, de implicarea tuturor factorilor și, mai ales, de transmiterea generațiilor tinere a experienței noastre, mai ales în problema culturii scrise pentru care mulți ne-ar invidia.

Aș dori să menționez doar câteva dintre activitățile cultural-artistice sau științifice desfășurate în această primă perioadă a anului:

„Ziua limbii materne“, sărbătorită la 21 februarie de minoritățile naționale la Uniunea Elenă din București, la care a participat și tineretul ucrainean, cu cântecul, discursul și poezia ucraineană, eveniment mediatizat deja în revista „Curierul ucrainean“;

„Aniversarea a 140 de ani de la nașterea poetei Lesea Ukrainka“, în data de 27 februarie, găzduită de Centrul Cultural Informațional al Ucrainei, mediatizată în „Curierul ucrainean“, „Naș holos“ și de TVR;

„Sărbătorirea poetului național Taras Șevcenko“ - aniversarea a 197 de ani de la naștere și comemorarea a 150 de ani de la moarte, prin săvârșirea unui parastas la Mănăstirea Cașin, prin depunerea coroanelor de flori la monumentul din Parcul Herăstrău și masă rotundă la sediul UUR, realizate, ca de fiecare dată, în colaborare cu Ambasada

Ucrainei la București, în data de 9 martie. A participat ansamblul „Zorea“ printr-un moment literar-artistic, cu muzică ucraineană și poezie șevcenkiană. În aceeași zi, a fost marcată și „Ziua Internațională a Femeii“;

Participarea ansamblului „Zorea“ la tradiționalul Târg al Educației de la Universitatea București, ediția a XII-a, organizat la Facultatea de Drept, printr-un program de cântece populare ucrainene, în data de 27 martie;

Primirea „Cvartetului Phoenix“ din Lviv pentru a susține un concert simfonic la „Tinerimea Română“ din București, în ziua de 7 aprilie.

Ansamblul ucrainean „Zorea“ din București

Evenimentul a fost inițiat de Centrul Cultural Informațional al Ucrainei, prin implicarea personală a domnului Iuri Verbyțkyi, ministru consilier al Ambasadei, și susținut nemijlocit de UUR-București;

„Evocarea a 25 de ani de la producerea catastrofei de la Cernobâl“, la Centrul Cultural Informațional al Ucrainei, la 20 aprilie, la care au participat și membrii importanți ai filialei UUR București, inclusiv vicepreședintele UUR și redactor al revistei „Curierul ucrainean“, prof. Ion Robciuc;

„Sărbătoarea Paștelui la ucraineni“, din data de 26 aprilie, cu participarea reprezentanților Ambasadei Ucrainei și a ansamblului „Zorea“, eveniment cunoscut ucrainenilor dintr-un amplu articol publicat în ziarul ucrainean „Vilne slovo“;

„Zilele Muzeului Satului“, la 75 de ani de la înființarea acestui muzeu la care a participat Ansamblul „Zorea“, în zilele de 17 și 21 mai, primind și Diplomă de Excelență ca un permanent colaborator al acestuia.

Organizația noastră se ocupă, la nevoie, și de activitate administrativ-gospodărească. De pildă, toate

formalitățile privind aducerea la sediul UUR a prețioasei biblioteci a doamnei profesoare universitare Magdalena Laszlo-Kuțiuic (11 saci), donată de urmașii acesteia, au preluat asupra sa câteva persoane din conducere, cu încuviințarea și susținerea dlui președinte Ștefan Buciuța.

Totodată, conducerea filialei noastre este prezentă la toate bucuriile și tristețile vieții ucrainenilor din București (și nu numai).

Participăm la înmormântările și parastasele celor care au plecat dintre noi (ce-i drept, într-un număr mai mic, decât s-ar dori), știind că sarcina de a conduce pe ultimul drum pe cel cu care ai colaborat și

de timp și te gândești că aproape că nu mai ai cu cine să apari pe scenă, încep să apară deodată membri noi - iubitori de muzică și dans, devotați cauzei - care nu vor nicicum să ne lase să ne destrămăm. Dintre ultimii care ni s-au alăturat și i-am îndrăgit toți se numără: Liuba, Alexandra, Livia, Marius, Ivasec, Vasile și Maria. Așteptăm și alții, dacă vor, să ne fie alături, fiindcă nu vor regreta (numărul de contact este: 0745422881 - Mihai sau 0769612274 - Larisa).

Suntem dispuși să susținem și formațiile artistice care poposesc în Capitală la diverse acțiuni. De pildă, la „Etnorustica“ de la Muzeul de Istorie din București, în data de 28 mai, a fost prezent cunoscutul ansamblu de cântec și dans ucrainean „Zadunaiska Sici“ din Tulcea pe care câțiva ucraineni inimoși ai UUR l-au întâmpinat și susținut, bucurându-se de succesul lor extraordinar și de apreciați expoziție realizată de filiala Tulcea a UUR.

La Târgurile de Carte din Capitală, la care este invitată să participe cu produsele lor și comunitatea ucraineană, UUR din București reușește, pe măsura posibilităților, să-și aducă contribuția.

În ce privește programul de acțiuni culturale prevăzut a avea loc în această perioadă, unele dintre ele a trebuit să fie amânate, din motive obiective, pentru toamnă, precum mai sus-amintita aniversare a ansamblului „Zorea“ și Simpozionul științific dedicat poetului Taras Șevcenko, de la moartea și reînhumarea căruia pe pământul ucrainean se împlinesc 150 de ani. Acest simpozion important, preconizat pentru 6 și 7 octombrie, va fi susținut și de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național și va avea loc la Facultatea de Slavistică din București, cu concursul unor personalități literare și științifice din țară și din străinătate pe care, de pe acum, așteptăm să ni se alature, anunțându-se din timp.

Ne bucurăm că reușim în fiecare an, așa cum ne-am propus, să realizăm măcar o acțiune de mare anvergură (ar fi de amintit: Simpozionul Ivan Franko, Conferința pe tema Holodomorului, Comemorarea lui Mazepa, Zilele culturii slave ș.a.).

Acțiunea de deplasare a unui grup ucrainean din București la Kaniv, care a fost aprobată în programul de acțiuni pe anul în curs, nădăjduim să aibă, totuși, loc.

Dorim ca filiala UUR București să fie întotdeauna un exemplu bun și demn de urmat pentru toți ucrainenii din țară, să aibă puterea să învingă toate vicisitudinile și problemele apărute, să depășească frecuşurile, inerente de altfel în orice organizație, să-și unească forțele pentru atingerea unor obiective frumoase în vederea perpetuării ucrainismului în România. Dacă nu va fi așa, va fi extrem de ușor să ne destrămăm și să pierdem tot ce am câștigat cu greu.

Iaroslava-Oresea COLOTELO,
președintele filialei UUR
București

Viktor Ianukovyci: Noul model de conducere a statului trebuie să corespundă principiilor politicii regionale a Uniunii Europene

La începutul lunii iunie a.c., a avut loc în Crimeea ședința Consiliului Regiunilor, prilej cu care președintele Ucrainei a vorbit despre necesitatea eliminării diferențelor în ceea ce privește dezvoltarea regiunilor.

„Înțeleg foarte bine că disproporțiile care există în dezvoltarea regională reprezintă o problemă esențială pentru noi. Trebuie să ne gândim cum să le nivelăm, pe seama cărui fapt“, a spus Viktor Ianukovyci. În acest context, președintele a cerut guvernului și conducătorilor regiunilor să elaboreze un program de eliminare treptată a disproporțiilor.

„Este inadmisibil ca salariul să difere atât de substanțial între regiunile dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate“, a mai spus șeful statului.

Președintele și-a exprimat, totodată, convingerea că capacitatea financiară și investițională de care dispun organele de autoadministrare locală în rezolvarea problemelor trebuie să crească de la an la an.

„Trebuie să luptăm cu sistemul învechit al organizării administrativ-teritoriale și aștept inițiative din partea voastră“, a menționat Viktor Ianukovyci. Potrivit afirmațiilor sale, nivelul scăzut al colaborării și cooperării regionale este o problemă asupra căreia trebuie să ne concentrăm“.

Șeful statului a atras atenția participanților la ședință asupra faptului că nivelul salariului diferă în mod substanțial de la o regiune la alta. Conform datelor din 2010, această diferență era de aproape 1,5 ori.

Potrivit președintelui, producția industrială se concentrează tot mai mult în regiunile dezvoltate. Anul trecut, această concentrare era de aproape 55%, iar în prezent depășește 60%. „Această tendință este și ea periculoasă. De aceea, trebuie să ne gândim cum să evităm asemenea disproporții“, a spus Viktor Ianukovyci.

„Noi nu avem dreptul să permitem ca disproporțiile regionale să se transforme într-un pericol la adresa dezvoltării durabile și echilibrate a Ucrainei“, a subliniat președintele.

Viktor Ianukovyci a menționat că noul model de conducere a statului trebuie să corespundă principiilor politicii regionale a Uniunii Europene. Tocmai de aceea, noua abordare a problemei politicii regionale a Ucrainei, propusă de el, se bazează pe unele aspecte importante, cum ar fi acordarea puterilor locale și comunităților regionale a dreptului și posibilității de a realiza reforme la nivel regional.

„Trebuie realizată o strategie clară a reformelor în regiunile, raioanele, localitățile concrete care să corespundă obiectivelor și priorităților naționale, s-a arătat convins președintele, adăugând că avem nevoie de cooperare interregională și de creare a unor programe economice adecvate „pe orizontală“ între regiunile învecinate, între orașele care au probleme comune privind teritoriile.

Șeful statului s-a arătat convins că aceasta este o cale pentru rezolvarea problemelor privind egalizarea dezvoltării regiunilor, crearea unor complexe de producție noi.

„Acesta este, de asemenea, un mecanism eficient de rezolvare a problemelor legate de alimentarea cu apă, de ecologie, inclusiv de protejarea unor bogății naturale, cum ar fi: pădurile, râurile și lacurile, țărmul mării“, a spus Viktor Ianukovyci. O astfel de abordare va permite, în opinia sa, să se rezolve în mod operativ și unele probleme sezoniere stringente, cum ar fi incendiile care apar în timpul verii.

* *
*

Parlamentul trebuie să adopte până la sfârșitul anului proiectul noului Cod de procedură penală

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, a apreciat pozitiv proiectul noului Cod de procedură penală, elaborat de Grupul de lucru care se ocupă de reformarea legislației penale.

„Această muncă trebuie finalizată cât mai repede. Consider că Rada Supremă a Ucrainei trebuie să dezbată și să adopte proiectul Codului încă în acest an. Sunt convins că adoptarea noului Cod de procedură penală va asigura funcționarea statului de drept în Ucraina și va constitui una dintre cele mai importante garanții a respectării drepturilor omului în țara noastră“, a spus Ianukovyci în deschiderea ședinței Grupului de lucru.

În opinia șefului statului, proiectul Codului prevede un sistem calitativ nou de mijloace legale de protecție a omului, societății și a statului de infracțiuni penale și asigură judecarea rapidă, completă și imparțială a dosarelor penale. Președintele a subliniat în mod deosebit faptul că proiectul Codului asigură egalitate și competiție între acuzare și apărare înainte de proces pe parcursul argumentării poziției lor juridice. Codul prevede lărgirea drepturilor avocatului care va putea aduna și prezenta instanței probe la fel ca și procurorul.

„Vom schimba practica existentă în Ucraina când instanțele judecătorești manifestă mai multă înțelegere față de una dintre părțile aflate în proces, și anume față de acuzare“, a spus președintele. În acest context el a menționat că, în 2011, instanțele au pronunțat doar 0,2% hotărâri de achitare în timp ce în țările europene această cifră este de zeci de ori mai mare.

„Unul dintre principalele avantaje ale Codului este includerea în el a principiului umanismului și al respectului pentru demnitatea umană“, a spus președintele, adăugând că este vorba despre interzicerea admiterii în

instanță drept dovezi a unor date obținute prin forță sau amenințare la adresa suspectului.

Viktor Ianukovyci a mai menționat că proiectul Codului prevede posibilitatea ca între procuror și învinuit, între persoana vătămată și învinuit să intervină o înțelegere, iar aceasta va duce la scurtarea substanțială a termenelor de examinare a infracțiunilor penale.

Președintele apreciază că proiectul Codului de procedură penală trebuie să fie înaintat pentru expertiză Consiliului Europei și Comisiei de la Veneția.

* *
*

Știința trebuie să fie instrumentul-cheie în modernizarea statului nostru

Președintele Ucrainei, Viktor Ianukovyci, s-a întâlnit cu președintele Academiei Naționale de Științe a Ucrainei, Borys Paton.

Tema principală a întâlnirii a fost modernizarea Ucrainei și participarea științei naționale la acest proces.

„Această temă este, în momentul de față, de cea mai mare actualitate pentru statul nostru. Iar, după părerea mea, știința trebuie să fie instrumentul-cheie în ceea ce privește modernizarea statului nostru, în consolidarea competitivității lui. Cert este faptul că, împreună cu dumneavoastră trebuie să creăm mecanisme moderne de participare a științei la acest proces“, a spus președintele, adresându-se lui Borys Paton.

„A sosit timpul să începem să lucrăm în forță împreună“, a subliniat șeful statului.

„Dumneavoastră ați pus în mod foarte corect accentul pe dezvoltarea economiei. Acest lucru trebuie făcut și, slavă Domnului, încă mai avem potențial“, a spus Borys Paton. Pe de altă parte, el a menționat că știința are nevoie urgentă de sprijin din partea statului“. „Dacă vom continua așa cum stau lucrurile în prezent, situația va fi extrem de dificilă“, a opinat președintele Academiei Naționale de Științe a Ucrainei. El s-a oprit asupra importanței științei aplicate. „Știința trebuie în mod obligatoriu asociată cu educația și cu producția“, a subliniat Borys Paton.

Viktor Ianukovyci și Borys Paton au discutat, de asemenea, problema înnoirii bazei de cercetare. „Cea mai mare pierdere pentru știința noastră sunt bazele experimentale de producție, uzinele de cercetare, birourile de construcții. Ele au dat ceea ce numim astăzi proiecte de inovații. Asta trebuie să dezvoltăm“, consideră Borys Paton.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA ■ mai aproape

De câte ori ascult corul „Zadunaiska Sici“ din Tulcea (coordonat de profesorii Maria Carabin, Dan Mironov și col. Dumitru Cernencu) mă întreb câte forme poate lua vraja muzicii și cum de izbutește această vrajă să le întrecă pe toate, atingând - ca în cazul amintitului cor - vârfuri amețitoare la care înalță și inimile publicului spectator?

Sunt foarte rare ocaziile în care pot să ascult acest cor, cu bogatul său repertoriu de cântece căzăcești, aduse pe grindurile Deltei Dunării și pe întinsul Dobrogei, de străbunii cazaci zaporojeni și perpetuate, din generație în generație, cu bucurie și sfințenie. Când se ivește acea ocazie, pentru mine ea constituie sărbătoarea anului (Dar acesta rămâne secretul absolut al unei inimi în surghiun etanșezant, discret, și el, desigur.) ... Cum a fost și în ziua de 28 mai a.c., când, aflând de la fostul meu coleg de liceu Mihai Sidorencu (membru al ansamblului, împreună cu soția sa), că urmează să prezinte un spectacol la București, la Muzeul Național de Istorie (fostul Palat al Poștei, de pe Calea Victoriei), m-am dus într-un suflet să-i revăd pe cazacii și pe căzăcițele despre care știam că au cucerit demult publicul din țară, dar și pe cel din țările în care au fost invitați, mai demult, să cânte. Participarea corului și a formației de dansuri „Zadunaiska Sici“ în cadrul Zilelor „Etnorustica“, ediția a V-a (26-29 mai), fusese programată într-o sâmbătă, la ora 14, o zi fierbinte și o oră... a siestei, din păcate. Calea Victoriei, părea pustie la ora la care grăbeam pasul să nu întârzii. Pe treptele Palatului, 2-3 siluete iar în interior... aproape nimeni, exceptând per-

Ansamblul „Zadunaiska Sici“ al ucrainenilor tulceni, la Palat

soanele care se plictiseau din lipsă de vizitatori, în despărțăminte locale la acest „Etno...“.

Ucrainenii tulceni sosiseră, și ei, la timp. La ora anunțată, costumați în port național ucrainean (întotdeauna strălucitor și echilibrat în complementaritatea culorilor, cu motive florale stilizate, cu fermecătoarele coroane cu „lente“ ale fetelor și ciuboțelele roșii, din piele moale, ale dansatorilor), impresionanta formație corală compusă din persoane de toate vârstele, alături de care au intrat tinerii dansatori, s-a prezentat într-o ținută impecabilă, proprie unor artiști adevărați, care celebrează cu solemnitate actul artistic în sine, precum și tezaurul inestimabil cu care au venit; și programul a început. De la primele piese, muzica lor, revărsată pe ușile larg deschise ale Palatului, a avut un efect magic; o spun cu toată răspunderea. Realitatea, cu martorii ei, o poate confirma. De unde nu fusese aproape nimeni la cea oră neinspirat aleasă, dintr-o dată, holul s-a umplut de lume (Nu de ucrainenii din București; pe aceștia, se pare că nu-i anunțase nimeni sau dacă da, nu au venit; cu excepția dnei Iaroslava Colotelo, consilier în Ministerul Cul-

turii și președinta filialei București a UUR). O lume care s-a electrizat și a participat cu o însuflețire indescriptibilă la ritmurile, armoniile pe 2,3,4 voci ale cântecelor, ale dansatorilor tineri care parcă pluteau în grația piruetelor, a „roșii purtate“ - fete purtate pe brațele înlănțuite ale băieților prinși în cerc, a cazaciocului și a hopakului. Era publicul de pe stradă, oprit din mers de o vrajă și care a urcat atras de magnifica interpretare a cântecului ucrainean de demult, atras ca fluturile de lumină...

Nu știm cine și dacă i-a întrebat de sănătate pe acești oameni care au venit de la o depărtare de 300 km și care, după spectacol, s-au înapoiat numaidecât, dar știm că, pentru aproape 2 ore am asistat la un act de mare demnitate artistică și umană, de dăruire totală în interpretarea unor piese de excepție.

Un amănunt: l-am întrebat, în final, pe dl colonel Dumitru Cernencu, președintele filialei județului Tulcea a UUR, care este numele instructorului coregraf al acestor tineri dansatori. „Este numele fiecăruia dintre ei“, mi-a răspuns Domnia Sa.

Silvia ZABARCENCO

„Eroi au fost, eroi sunt încă“

În armată tare mi-a plăcut cântecul „Pui de lei“, de aceea am dat articolului acest titlu.

Duminică, 7 noiembrie 1999, în satul Măriței, comuna Dărmănești, județul Suceava, a avut loc sfințirea monumentului eroilor, căzuți în cele două războaie mondiale. Organizare grandioasă, invitați de marcă din partea veteranilor, Parlamentului României, Consiliului Județean Suceava. Un sobor de preoți, în frunte cu ÎPS Pimen, a sfințit monumentul eroilor. Ostașii, deoarece se mai făcea pe atunci armată în România, au fost și ei prezenți la ceremonie.

Pe placa memorială - 8 nume de eroi căzuți în Primul Război Mondial și 39 în cel de-al Doilea Război Mondial. Printre participanți și mulți urmași ai celor căzuți pe câmpurile de luptă. Mulți dintre ei au promis că în fiecare an, de Ziua Eroilor, îi vor pomeni. Un an sau doi, s-au ținut de cuvânt, apoi au fost și ani în care de ziua de Ispas n-a venit nimeni la monument.

În ultimii ani, doar școala se mai implică în cinstirea memoriei eroilor din comună, prin grija directorilor Gheorghe Iacoban și Vasile Perpeliuc.

Anul acesta, am vrut să-i aduc la manifestare și pe cei 7 veterani de război, care mai sunt în Măriței. Am vorbit cu ei și cu rudele lor și, din păcate, numai patru au răspuns

prezent. Unul este bolnav, altul nu a vrut să vină, iar pe unul n-a avut cine să-l aducă...

Iată și numele celor prezenți: Vasile Caterenciuc, Dumitru Divisievi, Vasile Divisievi și Victor Zmeu. Am invitat și foarte mulți cunoscuți, dar numai unii au răspuns invitației.

Să revenim la Ispasul de anul acesta. Un grup de elevi de la școala din localitate, însoțiți de doamnele profesoare Dana Barbir și Eugenia Iencean a depus flori și a interpretat cântece patriotice, între care „Treceți bata-

lioane române Carpații“, „Presărați pe-a lor morminte“ și se înțelege că ceremonia a început cu Imnul de Stat „Deșteaptă-te române“.

Preoții parohi Nicolae Paicu și Gheorghe Filimon au să-

vârșit o slujbă de pomenire a celor căzuți pentru apărarea patriei.

Și așa cum e tradiția la noi, de sufletul celor plecați, trebuiau băute câteva pahare și gustat ceva. Profesorii Vasile Perpeliuc, Gheorghe Iacoban și cu voia cititorilor, ultimul pe listă, subsemnatul, am pus mână de la mână și totul s-a terminat cu bine.

Mă încercă un gând amar: care Mărăști, Mărășești și Oituz? De ce ne uităm eroii?

Kolea KURELIUK

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Gheorghe Andrașciuc
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“**

„plânset“. „Zborul“ ființei se îndreaptă spre spațiul „unde visul nu-ți îngăduie / să mori“, spre o lume „unde piatra / varsă lacrimi de sânge / unde pasărea / e sălaş pentru zori“. În

Acest topos se reflectă în oglinda unui suflet ce nu s-a putut desprinde de „spec-

Ivan Covaci: Fruntea Singurătății

tacolul“ ancestral perpetuat în cadrul satului natal. În „Satul ca alegorie“, universul rural este privit dintr-o dublă perspectivă, din perspectiva umanului și din perspectiva naturii, putând reprezenta o alegorie a existenței cu toate componentele ei. În monologul liric, simbolul patriarhal reprezintă traiectoria vieții ce duce până la urmă spre trecerea inexorabilă. În același timp, satul reprezintă doar o etapă existențială, o parte a procesului devenirii. În discursul poetic evocator, spațiul țărănesc este desacralizat: „Nu era paradisul, nici o lume de mit / ce mi s-ar fi năzărit dintr-odată. / Puteai alerga prin el nestingherit: / era satul, o propoziție neterminată“. Vraja acestuia era resimțită chiar în perioadele părăsirii sale, deseori în momentele de cumpănă, când poetul se simțea „luminat“ de farmecul acestuia. Lăsând locurile originare în urmă, eul empiric descoperă omniprezența armoniei meleagurilor proprii copilăriei, în structurile ființei sale.

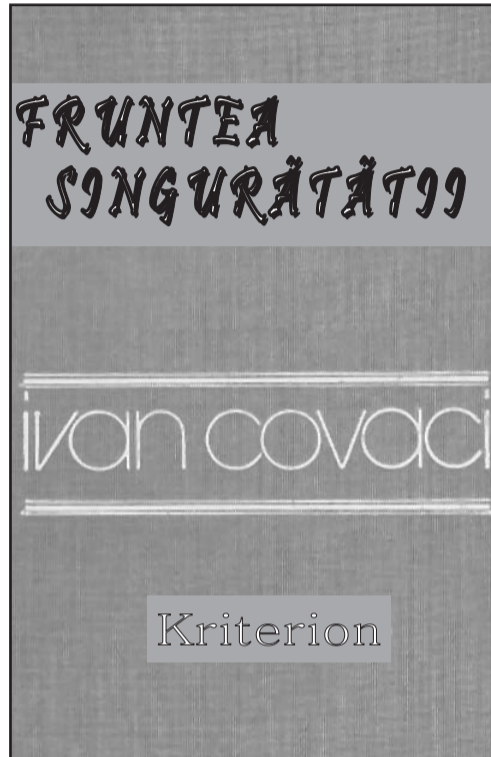
În derularea „destinului“ în afara lumii protectoare a tradiției, poetul se confesează: „Vă spun fără patos, dureros de senin: / mie satul mi-i țară natală“, punctând importanța acestui spațiu în procesul proprii ei devenirii.

Recunoscând influența primordială a spiritului satului asupra personalității sale și după „izgonirea din paradis“, în „Mulțumesc“, eul rostitor mulțumește pentru toate satisfacțiile oferite de spațiul simbolic al satului, reprezentat de „pragul casei din sat“ și de „streașina-i lată“. În evocarea lirică a autorului, acest topos constituie izvorul speranței într-o lume mai bună, un spațiu al comuniunii, al sincerității și al purității sufletești dusă până la granița sacralității și a amintirii: „Mulțumesc pentru că am știut totdeauna / în satul meu să n-ajung de pripas / pentru că mai strălucște luna / pentru că în soare nimeni n-a tras“. Pornind de la conștientizarea acestei surse nescacate a revitalizării ființei, în „Unde nu mă întorc“, apare reflectat dorul de locurile natale, „căci neostenită e patima sfântă / după meleagul din care răsari“. Autorul sesizează perpetua metamorfoză a lucrurilor care obligă de cele mai multe ori la închistare și la reținere în fața unei mundaneități construite incompatibil cu principiile dobândite în lumea primordială. În acest amalgam al căutării proprii identități, poetul simte că satul îi oferă perspectivele unei regăsiri a interiorității atomizate de lumea din afara graniței protectoare: „Dorul mă

cheamă, iarăși mă cheamă / singurătății glasul să-i ascult...“. Toată natura îl întâmpină cu o atitudine paternă, ocrotitoare. În fața acesteia, poetul se aruncă „în genunchi“. Din această perspectivă, creatorul adoptă o atitudine tradiționalistă prin încercarea de a atribui satului virtuțile unei forțe regeneratoare și morale „La voi, o, săteni, mă întorc de oriunde / rănilor mele căutându-le leac“. Cu toate că eul empiric este într-o continuă căutare a soluțiilor care să-l scoată din impasul ontologic, el nu găsește rezolvarea potrivită pentru a „vindeca“ „rănilor“ generate de „furtuna“ vieții. În acest spațiu protector, timpul se oprește în loc: „Nu știu cum, dar aici sufletul nu-mi mai îngheață / aici nu mi se pare bizar / când văd dimineața și dis-de-dimineață / toamna lunecând pe trotuar“. Poetul se întoarce în satul natal cu toate sentimentele ambigue: „Vă aduc depărtările mele - senine sunt numai puține - / și doruri nespuse vă aduc. / Un bulgăr și o floare purta-voi cu mine / în lumea de piatră în care mă duc“. Personificarea vântului redă o senzație de dinamism provocată de rolul său de mesager al „luminării“ pământului, de aceea poetul se întreabă: „Ce plânset, ce dezamăgire / poartă în inimă vântul?“. Fiind în ipostaza unui călător al propriei identități și luptând împotriva alienării, vocea lirică își aduce aminte de perioada copilăriei: „Iată, zările-s de purpură iar peste creste / și iar mă las senin ademenit / în eterna, imposibila poveste / ce copilărie s-a numit“. Memoria afectivă care a conservat imaginea „paradisului pierdut“ deplâns în multe poeme, constată dincolo de perisabilitatea propriei condiții umane, omniprezența „edenului“ nealterat: „O, sat, de oriunde chemările tale mă fură. / Aici eu nu mai trebuie să mă-ntorc, aici sunt. / Satul mi-e liman și învățătură / și leagăn de cânt“. În această temă omniprezentă se distinge figura efervescentă a mamei („Mamă“) capabilă prin simpla sa prezență să stârneasă întreaga natură.

Dincolo de evocarea reperelor formatoare, poetul înserează câteva secvențe ce fac parte din ritualul trecerii omului prin cele trei etape existențiale. De exemplu, în „Plăcere albastră“ poetul rememorează imaginea văduvei satului aplecată „peste mormântul surd, asurzitor“, în care domină „bocetul ei, trist balsam“. În această poezie este prezentă lumea durerii asociată cu viața. Cele două ipostaze antinomice constituie componente prin care trebuie să treacă omul ca un

„călător“ prin macrocosmos. Acești itinerari al devenirii se regăsește și în poemul „Ușa“, unde satul se dezvăluie în toată complexitatea sa. „Ușa“ e un simbol care delimitează spațiul modernității de cel al tradiției ancestrale. Dincolo de această „poartă“ a tradiției, se

derulează viața cu toate ritualurile și obiceiurile ei, de la simplele momente sociale, până la succedarea celor trei etape existențiale, cum ar fi: nașterea, nunta și moartea. În fața acestui „prag“ al lumii, „înflorește neliniștea“ datorată conștientizării existenței rădăcinilor cu trecutul existențial.

În cadrul temei satului, poetul surprinde universul specific țăranilor, („Cosașii“) construit în comuniune cu natura și proiectat în centrul muncilor agricole. În afara surprinderii principalei îndeletniciri a locuitorilor este conturată atmosfera satului dominată de vitalitatea copiilor și a animalelor, („Schită matinală“) prezentată în cadrul unei dinamici a naturii. Într-un alt poem, „În basm“, poetul vorbește de universul paradisiac al copilăriei, situat undeva între realitate și tărâmul basmului „În trist galop / și eroic / armăsarii mei albi / reintră în basm. / Nările lor / varsă flăcări albastre. / Mă tem - / cât mă tem ! - / că se vor rătăci în basm / căutându-mi / copilăria“.

În exprimarea memoriei trecutului, retorica poetului se distinge printr-o atitudine optimistă și constructivă. De exemplu, în poezia „Zbor“, creatorul vorbește despre înălțarea ființei, prin dezvăluirea spațialității în care este prezentată îndreptarea spre esența lucrului, spre punctul originar al ideii, chiar dacă este vorba de antinomia trăirii situată undeva între „iubire“ și

cadrul liricii aplecate spre imaginea trecutului răzbate sentimentul dezrădăcinării. De exemplu, în „Bumerang“, poetul păstrează „urmele“ vremii din timpul copilăriei, privite din perspectiva prezentului, accentuând astfel sentimentul de melancolie datorat desprinderii de valorile reprezentate de părinți: „În grădina umblată a tatei / până la glezne m-afundam în lut... / Azi mă întorc la urmele acelea / îndurerat mă întorc și stingher“. Întotdeauna întoarcerea în locurile natale oferă un sentiment de reîncărcare a energiilor sufletești: „Mă întorc precum se întorceau oștenii / cu baioneta-n inimă și lumânarea în mâini / mă întorc acolo unde sângele / dă în spic pe vârful unui bumerang“. Toposul satului rămâne un simbol al revitalizării ființei ce se opune cu obstinație provocărilor apărute dincolo de granița protectoare a universului rural.

Tema morții reprezintă o altă componentă a retoricii autorului. În poezia „Zăpada, visând“, domină o stare de dezolare creată de senzația unei treceri inexorabile în spațiul cosmic, în lumea originară. Se constată dezintegrarea lumii de sub impulsul zăpezii împovărătoare.

O altă temă prezentă în poeziile cuprinse în volumul *Fruntea Singurătății* este cea a iubirii. De exemplu, în poezia „Târziu“, sub forma unei interogații, se vorbește despre transcenderea erosului dincolo de temporalitatea istorică. Omniprezența și imprevizibilitatea lui definesc ființa aflată într-o perpetuă căutare a împlinirii. Iubirea nu ține de un anumit context al vârstei, ea favorizează o multitudine de trăiri plasate undeva între „a muri“ și „a învia“. Viața și stările omului sunt într-o perpetuă imprevizibilitate, încadrate undeva între decădere și progres, între speranță și resemnare, între iubire și împietrire, între adoptarea unei atitudini iconoclaste și promovarea unei poziții conformiste în raport cu pricipiile condiției umane. Urmărind transfigurările interiorității sub impulsul iubirii, poetul punctează fluxul memoriei și al trăirilor oscilatorii („Târziu“) ce a cuprins ființa aflată sub „hipnoza“ acestei stări. De asemenea, pentru a putea atinge forma supremă a împlinirii, în poezia „Echinocliul“, poetul vorbește de contopirea contrariilor într-un tot unitar.

(Continuare în numărul următor)

Gheorghe ANDRAȘCIUC

Cu aceste cuvinte mi-aș intitula articolul, dacă aș fi literat. Sau dacă aș fi fost contemporan cu un poet cum a fost Nichita Stănescu, a cărui operă a revoluționat literatura română, dându-i valențe inedite. Acestor valențe noi, cei născuți după Revoluție, încercăm să le deslușim sensurile pe băncile liceelor și ale facultăților.

A fi contemporan cu un geniu - este o întâmplare fericită, dar să cunoști un geniu în timpul vieții, al activității sale, este mai mult decât o întâmplare fericită. „Întâmplarea“ aceasta devine model în formarea gândirii. Aprofundăm formele și ideile care, cu timpul, devin, la rândul lor o valoare din atâtea valori, formând o etapă a existenței dintr-un întreg valoric al culturii universale.

Fiind student la Universitatea din București, secția limbi străine, între anii 1975-1979, tata a avut ocazia de a-l cunoaște îndeaproape pe marele poet Nichita Stănescu. Scriind și publicând poezii în limba ucraineană, în ziarul ucrainean „Novyi vik“ și la Editura „Kriterion“ din București, a încercat să traducă, pe lângă creațiile poezilor contemporani lui, și din poezia lui Nichita Stănescu. La vremea respectivă, în epoca cenzurii și a totalitarismului, această poezie aducea un suflu nou în rândurile tinerilor creatori, ale liceenilor, studenților și intelectualilor. A culminat cu primirea premiului Herder pentru literatură, în 1975. La casa poetului era un continuu aflor de tineri creatori. Într-o seară, împreună cu tânărul poet și critic, Viorel Abălaru, căruia, mai târziu, i-a dedicat, în „Epica Magna“, o poezie, au bătut la ușa poetului. Nichita Stănescu locuia pe atunci într-o garsonieră din Piața Amzei, iar tata ținea la subsuoară un dosar cu traducerea integrală a volumului „11 Elegii“. Traducerea fusese realizată la mașina de scris a redacției ziarului... Bineînțeles, după primele clipe de tensiune - Nichita s-a supărat pentru deranjul prea nocturn - întâlnirea a decurs în cel mai cordial mod, până dimineața. Prezintăndu-se și arătând scopul vizitei, a fost primit în casă. Poetul i-a spus: „De azi esti fratele meu!“. L-a sărutat pe obraji, cerându-i să ia loc la celebra masă rotundă a camerei, spațiu în care, mai mulți ani după aceea, se vor derula mai multe întâlniri de neuitat. Ca să poată crea netulburat, poetul stabilea anumite reguli pentru vizitatori. Semnul tatei de

a i se deschide era să bată în ușă în ritmul dansului din Oaș - „Hop, țurai și țura!...“ Și ușa se deschidea, discuțiile începeau de niciunde - pur și simplu se legau, creând atmosferă prietenească, uneori tulburătoare, ca atunci, când îl puneam pe tata să stea în picioare pe scaun și să compună în ucraineană. În acest timp Nichita compunea în română. Părea că înțelege totul, după care o striga pe Dora sau pe nepoata ei, Myrei să noteze într-un caiet. Astfel s-a născut poemul „Către Pablo“. Originalul a rămas la criticul Aureliu Gogi, de la Muzeul Literaturii

i le-a dăruit de-a lungul anilor, de exemplu: „Opere imperfecte“: „Lui Pablo Romaniuc, inima lui Nichita Stănescu“, 1979, sau „The Pablo Nichita's heart- Tr- day“, pe pagina cărții, traduse în limba engleză „Unfinished work“, 1979, sau pe cartea „Carte de citire, carte de iubire“, 1979.

După terminarea facultății, tata s-a întors în Nordul său, dar îl vizita deseori pe Nichita. ... de ziua Dorei, de ziua lui, când, din lipsă de spațiu, în vestita garsonieră, prietenii stăteau și pe niște saltele improvizate, îi ascultau cuvintele curgând... S-a întâmplat ca penultima întâlnire să nu se fi întâmplat, fiindcă... era o iarnă geroasă, un decembrie plin cu zăpadă. Tata lucra ca profesor la Poienile de sub Munte. Îi scrisese Carmen, prietena și colega de bancă a Dorei, profesoară într-un sat din Vrancea. La Nerejul Mare.

Carmen l-a invitat pe tatăl meu să sărbătorească Crăciunul în Vrancea, alături de Nichita, Dora și Gheorghe Tomozei. Dintre toți cei invitați la Nerejul Mare, după mari peripeții, a ajuns doar tata. Nichita și-a rupt piciorul, Carmen s-a îmbolnăvit subit, ajungând și ea pe masa de operație... Și a urmat o întâlnire tristă, când Nichita era căzut la pat, cu piciorul în ghips... Nimeni nu ar dori să-și amintească ultima „întâlnire“: cea de lângă mormântul lui, în decembrie 1983, cu o cruce de lemn de Maramureș la căpătâi, adusă de prietenii din Nord, pe care Nichita i-a iubit atât de mult...

Sporadic, poeziile traduse în limba ucraineană de tata au apărut în revistele ucrainene din țară și SUA. După douăzeci și cinci de ani, în 2008, Editura „Echim“ a publicat traducerea „11 Elegii și alte poeme“, 188 de pagini. Cartea s-a bucurat de succes în cercurile literare ucrainene, atât în Ucraina, cât și în diaspora ucraineană din America și Canada. Sunt fericit și sunt mândru că tatălui meu destinul i-a oferit această „întâmplare a ființei“. Nichita a fost unic!

Mi-aș dori ca, după terminarea liceului, să am parte și eu de o experiență similară, sau măcar să-l înțeleg mai bine pe Nichita, despre care știm că veghează de acolo, de sus, asupra familiei noastre.

Bogdan Alexandru ROMANIUC,
elev în clasa a XII-a

Amintiri din prezent

Române, care a și publicat poezia în cadrul unui articol literar mai larg, intitulat „Nichita Stănescu în «Dulcele stil clasic» sau despre dicta-texte“. Acest articol a apărut în „Contemporanul“, 23 august, 1985.

Către Pablo

*Eram și de față când
fulgi se smulgeau din îngerii murind*

*eram de față jupuind
cuvântul de cuvânt
mureau leșinăturile angelice
ca niște găște îngerii mureau
eu stam tăcut ca o elice
doar mădularul verbului și al
verbelor mă mai dureau!
reumatism sau romantism de ceruri
îmi spuse cel care smulgea
pana cea lungă, albă, foarte grea
din lebedoiul mort de înger
de din fața mea.*

Atunci când la „Cenaclul de vineri“ se anunța prezența lui Nichita, sala era arhiplină. Cuvintele lui răscoleau pătrunzător tăcerea, vocea lui sacadată, uneori ușor cântată, rămăne, se încrusta în memoria tinerilor.

Apropierea lui Nichita de tata a rămas și în dedicațiile cărților lui, pe care inegalabilul poet

PAUL ȘOUCALIUC

Ce-a mai rămas?

Cuvine-se acelei zile*
Să nu apună-n calendar,
S-arate lumii, printre file,
Sosirea marelui Cobzar.

Bine-ai venit, în Negostina,
Nemuritorule Taras!
Aflat-ai oare: cât, din... TINE,
În consăteni a mai rămas?

Iar monumentu-ți de iubire,
Din câte inimi s-a clădit,
Spre ne-nterupta-ți preamărire
Și-nveșnicirea într-un mit?

N-ai plâns, când limba ta
natală -
Icoană vie, templu sfânt -
E, doar în Ziua Mondială,
Rostită-n slovă și în cânt?

O, unde-a veșniciei cale,
I-ai dus pe cei, ce-odată-au fost

Ucrainenii, ca unchiul Malek**,
Știind COBZARUL pe de
rost?...

Întoarce-te, iubite barde,
Ca să salvezi ce-a mai rămas
Din focul, care veșnic arde,
În Testamentul tău, Taras!

* În ziua de 12 martie 2011, la
Negostina a avut loc manifestarea
culturală, dedicată poetului
ucrainean Taras Șevcenko, cu par-
ticiparea unor oaspeți de seamă
din Ucraina, a oficialităților
locale și centrale românești, în
organizarea filialei sucevene a
UUR.

** Vasile Hrehorciuc, tatăl pro-
fesorului Victor HREHORCIUC
din orașul Siret.

IVAN HALAS

Epigrame

Descifrare

Dacă vrei să afli cheia
De fund prinzi sticla și femeia,
Dacă nu-i de-ajuns atât
Când e cazul și de gât.

Modestie

Că sunt prost, nu e firesc
Și n-am niciun avantaj,
Dar la alții când privesc
Să știți că prind destul curaj.

Consumație

Se bea într-o veselie
Vodcă, vin, de toate cele
La necaz, la bucurie
Și temeinic între ele.

Conviețuire

Violența sălbatică
Este între animale,
Cea zisă domestică
Între soți, care sunt...fiare.

Cobori în...

În lumea plină de marasm
„Cobori în jos“ nu-i pleonasm,
Este dorința cam arzândă
A blondei care e... flămândă.

Unui pompier

Dup-o veghe permanentă
Stinge focul nu se lasă
Dacă soața-i cam ardentă
Greu e frontul și acasă.

